

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Факультет соціальних наук та соціальних технологій
Кафедра соціології

Кваліфікаційна робота

освітній ступінь — бакалавр

на тему: **«СУБ'ЄКТИВНЕ ВІДЧУТТЯ БЕЗПЕКИ МОЛОДИХ ЖІНОК У
ХМЕЛЬНИЦЬКОМУ»**

Виконала: студентка 4-го року навчання
Спеціальності 054 Соціологія
Ананьєва Евеліна Юріївна
Наукова керівниця: Бондар В. С. к. соц.
н., доцентка кафедри соціології НаУКМА

Рецензентка: Рябчук А. М.
кандидатка соціологічних наук, доцентка
кафедри соціології НаУКМА

Кваліфікаційна робота захищена з
оцінкою _____

Секретар/ка ЕК: _____

«__» _____ 2024 р.

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ВІДЧУТТЯ БЕЗПЕКИ ЖІНОК У МІСЬКИХ ПРОСТОРАХ.....	5
1.1 Відчуття безпеки жінок: поняття, зміст, способи дослідження.....	5
1.2 Засади вивчення відчуття безпеки у міських просторах.....	8
РОЗДІЛ 2. СУБ'ЄКТИВНЕ ВІДЧУТТЯ БЕЗПЕКИ МОЛОДИХ ЖІНОК У МІСТІ ХМЕЛЬНИЦЬКОМУ	12
2.1 Методологічні засади дослідження відчуття безпеки молодих жінок. 12	12
2.2 Уявлення жінок щодо загального відчуття безпеки у місті Хмельницькому	15
2.3 Фактори, що впливають на відчуття безпеки молодих жінок у громадських просторах.....	20
2.4 Суб'єктивне відчуття безпеки молодих жінок у громадському транспорті міста Хмельницького	345
ВИСНОВКИ	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	38
Додаток А. Гайд для проведення напівструктурованого глибинного інтерв'ю	45
Додаток Б. Транскрипт напівструктурованого глибинного інтерв'ю	48

ВСТУП

У світі загалом, і в Україні зокрема, відбувається урбанізація. Станом на 2018 рік 55% населення світу мешкало у містах, та прогнозується, що станом на 2050 рік ця частка становитиме 68% населення світу (United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division, 2019).

Артёмов (2022) зазначає, що питома частка міського населення України зросла з 66,7% до 69,63% з 1990 року до 2021 року відповідно. У Хмельницькій області станом на 1990 рік частка міського населення становила 47,1%, а станом на 2021 рік - 57,73%. Через те, що все більше людей живе у містах, в тому числі й у місті Хмельницькому, дослідження відчуття безпеки у них є *актуальним*.

В той час як існують дослідження щодо безпеки жінок в цілому та відчуття безпеки жінок в цілому у містах України і світу, а також дослідження відчуття безпеки літніх жінок та дівчат, наразі мало досліджень, що фокусуються на відчуттях безпеки саме молодих жінок у містах. Ця робота також є актуальною через те, що дослідження відчуття безпеки жінок в цілому та молодих жінок зокрема у місті Хмельницькому наразі відсутні.

Об'єктом дослідження є молоді жінки, що мають досвід проживання у Хмельницькому.

Предметом дослідження є суб'єктивне відчуття безпеки для жінок у Хмельницькому.

Метою дослідження є визначити відчуття безпеки жінок у Хмельницькому. Для її виконання необхідно виконати наступні завдання:

1. Визначити поняття відчуття безпеки молодих жінок
2. З'ясувати теоретичні засади вивчення відчуття безпеки молодих жінок у міських просторах
3. Визначити методологічні засади дослідження відчуття безпеки молодих жінок
4. Визначити уявлення молодих жінок щодо загального відчуття безпеки у Хмельницькому

5. З'ясувати фактори, що впливають на відчуття безпеки молодих жінок у громадському просторі
6. З'ясувати уявлення молодих жінок щодо їх відчуття безпеки у громадському транспорті міста Хмельницького

Теоретико-методологічним підґрунтями роботи є праці таких науковців, як Сімпсон, Тоннелат, Блобаум та Хунеке, Бумсма та Стег, Макінде, Цекато та Лукайту-Сідеріс, Зенг та колеги та інших.

Емпіричну частину дослідження становлять дані 13 напівструктурованих глибинних інтерв'ю з молодими жінками, що мали досвід проживання у місті Хмельницькому. Для збору інформації був використаний метод «снігової кулі» з елементами методу «максимальної варіації».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ВІДЧУТТЯ БЕЗПЕКИ ЖІНОК У МІСЬКИХ ПРОСТОРАХ

1.1 Відчуття безпеки жінок: поняття, зміст, способи дослідження

Зміст поняття безпеки у різних частинах світу відрізняється (Makinde, 2020). Згідно з Сімпсон (1996), уявлення про небезпеку відрізняються у різних часових періодах, та різних культурах, та іноді змінюються дуже швидко. Вона пише: «Сприйняття безпеки та небезпеки є інтерсуб'єктивними – продуктами соціальної конструкції, колективного договору та соціалізації» (Simpson, 1996, с. 550). Вона зазначає, що об'єктивна небезпека часто є невидимою, через це неможливо з точністю знати про її відсутність або присутність. Будь-які спостереження можна інтепретувати по-різному, а символізм, політика, та інші фактори впливають на сприйняття небезпеки. Ці сприйняття можуть відрізнитися або суперечити спостереженням, а іноді уявлення про небезпеку виходять з соціалізації, та формуються без жодного емпіричного спостереження (Simpson, 1996). Соціальний конструктивізм розглядає безпеку як ситуативну, узгоджену, генеровану у контекстах, де відбувається взаємодія (Turner & Gray, 2009).

Зенг та колеги (2022) у своєму дослідженні відчуття безпеки у різних районах міста Мянъяну зазначають, що не існує загально прийнятого визначення поняття «відчуття безпеки». У деяких дослідженнях це поняття використовується як умовний термін, у інших - відчуття безпеки включає в себе лише страх злочинності, або страх злочинності, безпеку дорожнього руху, та безпеку діяльності. Автори зазначають, що до відчуття безпеки входять і інші фактори, і через це вони визначають поняття «відчуття безпеки» як «психологічна емоція, що стосується зовнішніх стимулів у конкретному середовищі» (Zeng, et al. 2022, с. 2 з 18).

Бумсма та Стег (2012) у своєму дослідженні впливу фізичних характеристик середовища та індивідуальних факторів на відчуття безпеки також виділяють поняття соціальної безпеки, та визначають його як захищеність або відчуття захищеності від небезпек, спричинених людськими діями. Вони зазначають, що соціальна безпека стосується при цьому рівня злочинності, та може не відповідати відчуттям соціальної безпеки. Відчуття соціальної безпеки є когнітивною та емоційною реакцією на ризики (Boomsma & Steg, 2012)

Зенг та колеги (2022) зазначають, що у деяких кількісних дослідженнях відчуття безпеки є зворотно закодованим значенням показнику страху злочинності. У власному дослідженні відчуття безпеки у різних районах міста Мянъяну вони вимірюють відчуття безпеки як загальне відчуття тривоги у районі. Для її вимірювання вони використовують зворотно закодовані показники кримінальної безпеки, безпеки дорожнього руху, безпеки діяльності, комунікаційної безпеки та безпеки приватності. Макінде (2020) у своєму дослідженні відчуття безпеки мешканців загратованих спільнот (тобто житлових забудов з контрольованим доступом до них) у місті Ібадані, використовує індекс відчуття безпеки, до якого входять такі змінні, як почуття безпеки під час переміщення територією в цілому, протягом дня, рано ввечері, вночі; оцінка рівня злочинності у громаді тощо (Makinde, 2020).

Також у дослідженнях вживається термін відчуття небезпеки. Блобаум та Хунекке (2005) у своєму дослідженні відчуття небезпеки у міських публічних просторах визначають відчуття небезпеки як загальний страх стати жертвою. У інструментарій для вимірювання відчуття небезпеки у конкретних просторах включають такі змінні як «Я б ходив_ла на цій ділянці без супроводу», «Я б обходив_ла цю ділянку довгим шляхом», «Я відчуваю себе неспокійно на цій ділянці», «Я б поспішав_ла піти з цієї ділянки» та «Я маю неприємні відчуття на цій ділянці» (Blöbaum & Hunecke, 2005).

Лак та колеги (2020) у якісній фазі свого дослідження відчуття безпеки літніх жінок у відкритих міських просторах запитували респонденток, у яких місцях вони почувуються у безпеці та небезпеці та чому, коли вони відчувають

себе безпечно та небезпечно у міських відкритих просторах та чому, їх сприйняття безпеки, приклади ситуацій, у яких вони почували себе небезпечно, що трапилося з ними до появи у них відчуття небезпеки, що вони робили у проблемних ситуаціях тощо (Lak et al., 2020).

На відчуття безпеки та небезпеки можуть впливати різні фактори. Цекато та Лукайту-Сідеріс (2021) у своєму дослідженні впливу страху сексуальних домагань на відчуття безпеки в транзитному середовищі вказують, що попередній досвід власної віктимізації, або досвід як свідка віктимізації інших впливає на відчуття безпеки індивіда. Вони також зазначають: «...жінки, люди похилого віку, неблагополучна міська молодь, представники етнічних меншин, представники ЛГБТКІ, особи з інвалідністю, та економічно неблагополучні особи повідомляють про вищий рівень страху злочинності» (Ceccato & Loukaitou-Sideris, 2021, розділ «Causes of Poor Safety Perceptions», абзац 1).

Існують дослідження щодо гендерних аспектів відчуття безпеки та страху злочинності, зокрема у міських просторах (Blöbaum & Hunecke, 2005), (Boomsma & Steg, 2012), (Davidson et al., 2016), (Lak et al., 2020), (Macmillan et al., 2000). Лак та колеги (2020) зазначають, що жінки часто повідомляють про вдвічі чи втричі рази вищий рівень страху злочинності, ніж чоловіки. Блобаум та Хунеке (2005) зазначають про парадокс, що полягає у значному страху злочинності жінок та порівняно невеликому ризику віктимізації, проте вони зауважують при цьому, що дослідження страху злочинності часто не включають незначні форми домагань.

Дослідники зазначають, що саме потенційна сексуальна віктимізація пояснює розбіжність у рівні страху жінок і чоловіків (Davidson et al., 2016). Макмілан та колеги (2000) зазначають, що гендерна соціалізація та досвіди віктимізації від інших чоловіків можуть грати в цьому роль. Бумсма та Стег (2012) пояснюють страх сексуального насильства крім цього також зображеннями у ЗМІ та попередженнями від інших. Девідсон та колеги (2016) говорять також, що культура сексизму також може посилити відчуття небезпеки жінок.

Бумсма та Стег (2012) також зазначають про те, що будь-який злочин проти жінок може включати сексуальне насильство, і через це посилюється також страх інших злочинів, наприклад, грабежу.

Отже, у даній роботі поняття відчуття безпеки жінок, спираючись на Бумсма та Стег (2012), розглядатиметься як їх загальне відчуття захищеності від небезпек, спричинених іншими людьми.

1.2 Засади вивчення відчуття безпеки у міських просторах

Відчуття безпеки є однією зі складових благополуччя індивіда та передумовою для вищих емоційних потреб, та впливає на здоров'я, рівень тривожності, задоволеність життям (Zeng et al., 2022). Відчуття безпеки можуть спонукати індивідів уникати певних районів або переїжджати з них (Makinde, 2020).

Тоннелат (2010) зазначає, що поняття публічних просторів охоплює багато різних просторів, та історично це поняття визначається як «відкритий простір», і до нього відносяться вулиці, парки, площі та інші простори на відкритому повітрі, однак сьогодні його визначають як будь-який простір, що доступний громадськості, і таким чином до нього входять також, зокрема, комерційні простори такі як торговельні центри, зупинки транспорту тощо (Tonnelat, 2010). У дослідженнях (Beebejaun, 2016), (McDowell, 1983), (Carrera & Castellaneta, 2023) також використовується термін міські простори. Таким чином, у цьому дослідженні, згідно з Тоннелат (2010), до міських просторів віднесено всі простори міста, що є доступними для громадськості.

Блобаум та Хунекке (2005) у своєму дослідженні відчуття небезпеки у міських публічних просторах довели, що на нього впливають такі фізичні характеристики просторів, як їх прихованість чи видимість, їх освітлення, та їх здатність виступати пасткою у випадку загрози. Макінде (2020) зазначає, що на відчуття безпеки мешканців заграбованих спільнот міста впливають такі чинники як засоби безпеки вдома, екологічне проектування, віддаленість від

екстренних служб, якість будівель, якість спостереження, наявність будівель, що вважаються безпечними, наявність будівель, що вважаються небажаними, чистота, освітлення, комерційна діяльність, образ району та інші (Makinde, 2020). Чатевей (2020) у своєму дослідженні відчуття безпеки молодих людей у їх локальних оточеннях доводить, що на відчуття безпеки окрім рис фізичного оточення, таких як обмежений доступ до простору, наявність охоронців, людяність та видимість просторів, впливає також обізнаність у просторі, і характеристики соціального оточення, тобто сприйняття доброзичливості інших людей у окремому просторі, довіра до сусідів, почуття спільноти тощо (Chataway, 2020).

Відповідно до Цекато та Лукайту-Сідеріс (2021), на відчуття безпеки користувачів транспорту впливає освітлення, охорона, людяність, якість обслуговування, занедбані будівлі поряд, сміття і вандалізм, тощо. Також на відчуття безпеки можуть впливати час доби, день тижня та пори року. Час пік впливає на відчуття безпеки, оскільки переповнення транспорту сприяє таким злочинам як крадіжки, а відсутність людського спостереження у непікові години сприяє таким злочинам як зґвалтування або напади при обтяжуючих обставинах. (Ceccato & Loukaitou-Sideris, 2021).

Громадські місця часто проектувалися та проектуються з думкою про чоловіків, що заважає жінкам використовувати їх право на місто (Zavattaro, 2019). Кресвел та Утенг (2008) зазначають, що гендерований розподіл ролей по догляду за родиною призводить до відмінностей у цілях подорожей, їх відстанях, виді транспорту тощо між жінками та чоловіками. Відповідно до авторів, мобільності індивідів є гендерованими та відтворюють гендерні ієрархії (Cresswell & Uteng, 2008).

Димен та Цекато (2011) також зазначають, що існують гендерні відмінності у тому, як чоловіки і жінки користуються містом та міськими просторами. Наприклад, жінки частіше за чоловіків обирають роботу поряд з домом, адже вони рідше мають доступ до автомобіля та мають більше почуття відповідальності щодо догляду за дітьми та літніми членами домогосподарства.

Також жінки порівняно з чоловіками роблять більше подорожей містом загалом, та ці подорожі є коротшими та різноманітнішими, а також під час подорожей жінки частіше мають декілька різних цілей та пунктів призначення одночасно, таким чином, є важливим транспорт та міське планування (Dymén & Ceccato, 2011).

Цекато та Лукайту-Сідеріс (2021) також зазначають, що жінки роблять менше ділових подорожей, та більше подорожей, пов'язаних з покупками, домашніми обов'язками та доглядом за дітьми літніми людьми, а також жінки користуються громадським транспортом більше за чоловіків.

Відчуття безпеки жінок впливають на їх поведінку (Boomsma & Steg, 2012), та страх злочинності обмежує мобільність жінок (Blöbaum and Hunecke, 2005).

Жінки повідомляють про більший рівень страху за чоловіків зокрема і в транзитному середовищі (Ceccato & Loukaitou-Sideris, 2021). Це може призводити до уникання користування транспортом, уникання окремих видів транспорту чи зупинок або використання їх лише вдень (Verma et al., 2020). Цекато та Лукайту-Сідеріс (2021) також зазначають про додаткову роботу жінок для збільшення свого відчуття безпеки, та їх більші витрати, пов'язані з цим.

Під час проектування міських просторів часто нехтують відчуттям безпеки жінок, незважаючи на те, що дослідники зазначають про важливість її урахування (Navarrete-Hernández et al., 2021).

Відповідно до Димен та Цекато (2011), один з проблематичних аспектів прийняття єдиної гендерної перспективи у плануванні міських просторів полягає у соціальній сконструйованості та культурній релятивності як гендерних ролей, так і безпеки.

«Україна приєдналася до Глобальної флагманської ініціативи ООН Жінки «Безпечні міста та безпечні громадські простори для жінок та дівчат» у 2018 році» (Збірник «Практики реалізації Програм зі створення безпечних міст для жінок і дівчат в Україні для втілення подальших дій», ООН Жінки, 2022, с. 6.). Спершу дослідження було проведене у місті Рубіжне Луганської області. За

допомогою нього було виявлено: «є найнебезпечнішими в контексті сексуального насильства проти жінок і дівчат, зокрема громадські простори з поганим або відсутнім вуличним освітленням, всередині та навколо покинутих будівель, негороджені будівельні майданчики, простори, у яких можуть збиратися групи чоловіків у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння, у районах з обмеженими маршрутами громадського транспорту та з недостатнім охопленням громадським транспортом пізно ввечері, а також у районах із високим рівнем злочинності» («Практики реалізації Програм зі створення безпечних міст для жінок і дівчат в Україні для втілення подальших дій», збірник, ООН Жінки, 2022, с. 10). Дослідження також було проведено у містах Новоайдар та Золоте Луганської області, та у містах Соледар та Торецьк Донецької області, та під час них було виявлено існування соціальних норм, що сприяють сексуальному насильству у громадських просторах, а також те, що ризик сексуальних домагань та інших форм сексуального насильства у громадах, що постраждали внаслідок війни, вищий для жінок віком 18-23 роки порівняно зі старшими жінками.

Отже, зміст поняття безпеки відрізняється у різних культурах. Не існує загально прийнятого визначення поняття «відчуття безпеки». У цьому дослідженні поняття відчуття безпеки жінок, спираючись на розглядатиметься як їх загальне відчуття захищеності від небезпек, спричинених іншими людьми. На відчуття безпеки та небезпеки можуть впливати такі індивідуальні фактори, як попередній досвід віктимізації, гендер, вік тощо. Жінки повідомляють про вищий рівень страху злочинності, ніж чоловіки. Дослідники пояснюють це потенційною сексуальною віктимізацією жінок.

Публічні простори визначають як будь-який простір, що доступний громадськості. На відчуття безпеки чи небезпеки у публічних просторах впливають такі риси просторів, як їх видимість, освітлення, здатність виступати пасткою у випадку загрози, віддаленість від екстрених служб, якість будівель тощо. На відчуття безпеки індивідів також впливає тако їх обізнаність у просторі, сприйняття доброзичливості інших людей у просторі тощо.

РОЗДІЛ 2

СУБ'ЄКТИВНЕ ВІДЧУТТЯ БЕЗПЕКИ МОЛОДИХ ЖІНОК У МІСТІ ХМЕЛЬНИЦЬКОМУ

2.1 Методологічні засади дослідження відчуття безпеки молодих жінок

Для вивчення суб'єктивного відчуття безпеки молодих жінок, що проживають у місті Хмельницькому було використано якісний підхід. Якісний підхід було обрано, адже він допомагає зрозуміти, як люди розуміють та сприймають своє повсядення, а також для пошуку закономірностей таким чином, щоб не зводити окремі кейси до середніх значень (Lune & Berg, 2016a). Відповідно до Костенко (2009), якісний підхід є корисним для отримання глибоких даних для розуміння існуючої ситуації, та для подальшого висунення припущень.

Дані були зібрані за допомогою напівструктурованих глибинних інтерв'ю. Відповідно до Lune та Berg (2016b), цей метод збору даних дозволяє порівнювати інтерв'ю між собою завдяки їх деякій структурованості, а також дозволяє гнучкість, що потрібна для дослідження тем, не передбачених у гайді та ініційованих респондентками.

При складанні гайду для проведення глибинних інтерв'ю було використано гайд інтерв'ю для дослідження «Суб'єктивне відчуття безпеки молодих жінок у місті Києві», що було проведено Ананьєвою Евеліною, Кравець Дар'єю, Солонюк Софією, Харченко Діаною, та Шеремет Аліною у рамках курсу «Соціологія міста», при складанні якого у свою чергу було використано сценарій фокус-групових дискусій, взятий з методичних рекомендацій з проведення аудиту безпеки та реалізації глобальної флагманської ініціативи ООН Жінки «Безпечні міста та безпечні громадські простори для жінок і дівчат» (2021). Гайд (див. Додаток А) складається з 4 блоків. Блок 1. «Вступ та загальне визначення безпеки» містить запитання щодо демографічних характеристик респонденток, досвіду проживання у м. Хмельницькому, та їх розуміння поняття безпеки на

вулиці. Блок 2. «Загальне відчуття безпеки у місті» містить запитання щодо загального рівня відчуття безпеки у м. Хмельницькому і змін у ньому за останні роки; факторів, що впливають на відчуття безпеки респонденток; щодо місць у місті, у яких респондентки почуваються у безпеці та небезпеці; щодо їх стратегій захисту себе; а також запитання щодо розуміння респондентками поняття «домагання в громадських просторах» та оцінки ризику стати жертвою домагань у громадських просторах м. Хмельницького для жінок і дівчат. Блок 3. «Відчуття безпеки у мікрорайоні проживання та пропозиції щодо покращення безпекової ситуації» містить запитання, що стосуються відчуття безпеки респонденток у мікрорайонах, де вони проживають, а також щодо бачень та пропозицій респонденток для покращення безпекової ситуації для молодих жінок у мікрорайонах респонденток зокрема та у м. Хмельницькому загалом. Блок 4. «Відчуття безпеки під час користування громадським транспортом та завершення» містить запитання щодо досвіду респонденток використання громадського транспорту у м. Хмельницькому, їх відчуття безпеки у ньому, а також щодо потенційних шляхів покращення безпекової ситуації у громадському транспорті міста.

Критеріями відбору респонденток були їх проживання у м. Хмельницькому та належність до вікової категорії молоді. Згідно з Законом України «Про основні засади молодіжної політики», молоддю вважаються особи віком від 14 до 35 років (стаття 1, пункт 17). Також для порівняння було взято два інтерв'ю з жінками, що є старшими за 35 років, та два інтерв'ю з респондентками, що мали досвід проживання у м. Хмельницькому, але не живуть там зараз. Для відбору респонденток було застосовано метод «снігової кулі» з елементами методу «максимальної варіації». За Patton (2002) метод «максимальної варіації» допомагає виділити спільні закономірності серед гетерогенних випадків, та вимагає виділення критеріїв для побудови вибірки. В даному дослідженні такими критеріями є рід занять респонденток, адже він може впливати на те, як вони пересуваються містом, як часто та які саме міські простори вони використовують, та мікрорайон проживання респонденток задля

з'ясування суб'єктивного відчуття безпеки жінок у різних мікрорайонах міста та особливостей цих мікрорайонів, що на нього впливають. Серед респонденток були студентки, вчительки англійської мови, фотографиня, танцюристка та тренерка, менеджерка у благодійному фонді, менеджерка на фірмі з доставки бутильованої води, адміністраторка квест-кімнати, та мама в декреті. Соціально-демографічні характеристики респонденток наведено у таблиці 2.1.

Інтерв'ю проводилися за допомогою платформи Zoom, платформи Microsoft Teams, за допомогою дзвінків у месенджерах Telegram та Viber, та телефонних дзвінків. Всього було проведено 13 інтерв'ю. Результати дослідження не є репрезентативними. Середня тривалість інтерв'ю становила 33 хвилини, найдовше інтерв'ю тривало 63 хвилини.

Таблиця 2.1. Соціально-демографічні характеристики респонденток

Номер респондентки	Вік	Район міста	Рід занять
1	21	Південно-Західний	Студентка
2	36	Озерне	Фотографиня
3	20	Ракове	Студентка, танцюристка, тренерка з танців
4	30	Виставка	Вчителька англійської мови (онлайн)
5	21	Центр	Вчителька англійської мови (онлайн)
6	22	Виставка	Студентка, менеджерка у благодійному фонді
7	19	Південно-Західний	Студентка
8	21	Заріччя	Студентка
9	20	Лезнево	Студентка
10	19	Центр	Студентка

11	48	Ружична	Менеджерка на фірмі з доставки бутильованої води
12	23	Виставка	Адміністраторка квест-кімнати
13	27	Дубово	Мама в декреті

2.2 Уявлення жінок щодо загального відчуття безпеки у місті Хмельницькому

Говорячи про безпеку, респондентки визначали її як почуття впевненості на вулиці, коли вони не переживають, відчувають себе комфортно та впевнено, коли інші люди не порушують їх особистий простір. Деякі респондентки визначали безпеку на вулиці, як стан, коли вони можуть самостійно знаходитися у громадських просторах без остраху у будь-який час доби, в тому числі у вечірній та нічний, та у будь-якому вигляді:

«...коли ти можеш себе комфортно безпечно почувати в будь якому вигляді, в будь якому будь якому одязі, наприклад, ну що в день, що вночі не боятись» (Респондентка 7).

Одна з респонденток також зазначає, що у відчуття безпеки для неї входить також наявність віктимблеймінгу у випадках натрапляння на небезпеки:

«і вот відчуття безпеки було б класно... якби всі розуміли, що є такі люди... і ти не винний, що тобі почали щось кричати, там, зняли в тролейбусі на телефон скритно.. тобто тобі не має бути страшно від цього, бо ти в цьому не винен, але коли тебе починають засуджувати ще й всі інші через то що ти дала повод...» (Респондентка 12).

Деякі респондентки також зазначали, що їх наразі більше хвилює саме війна. Респондентка, що перебувала у Хмельницькому протягом двох місяців навесні 2022 року, зазначала, що коли вона думає про безпеку у місті, вона насамперед думає про безпеку від загроз, зумовлених війною:

«Я думаю, якби там був якийсь маньяк на вулиці, я б з ним подружилась, бо для мене на той момент загроза це була якась ракета, якась бомба, танк, так що іншої загрози я тоді не бачила, це зараз канєшно, там, дивишся косо на якихось підозрілих людей, тоді цього не було» (Респондентка 1).

Загалом респондентки, окрім однієї, відчують себе у безпеці у Хмельницькому. Респондентки оцінювали рівень безпеки у місті як 7 з 10, як 8 з 10, 10 з 10, та «50 на 50». Але при цьому респондентки зазначали також, що трапляються ситуації, що викликають почуття небезпеки.

Одна з респонденток згадувала також, що почувається у безпеці, коли йде вулицями у вечірній час доби. Місто описували як безпечне, затишне, та спокійне.

«Загалом Хмельницький, на мою думку, безпечне місце, оскільки місто, оскільки, ...ну, зазвичай люди всі нормальні, не підходять без нагальної на то причини» (Респондентка 9).

«...як місто, якісь там гопніки, не знаю, хулігани, такого не вбачається в нас» (Респондентка 4).

Респондентки, що мали досвід проживання у Києві, описуючи свої відчуття безпеки у Хмельницькому, порівнює місто з ним, та зазначали, що у Хмельницькому почували себе безпечніше.

«...якщо порівнювати Київ з Хмельницьким, то, мені здається, в Хмельницькому [я] була набагато спокійніша через те, що можливо, населення менше, не знаю» (Респондентка 1).

Одна з респонденток розповідає про аспекти свого досвіду проживання у Києві та Хмельницькому на початку повномасштабного вторгнення, та зазначає, що у Хмельницькому почувалася у більшій безпеці зокрема і через менший вплив воєнного стану на життя у місті:

«У Київській області максимально відчувалася комендантська година...а коли ми приїхали в Хмельницький, там вирувало життя, працювали кафе, не було блекаутів, там просто ліхтарі світилися... і якимось ця загальна атмосфера

розслабленості, вона трохи впливала і ти теж підсвідомо починаєш почуватися більш безпечно» (Респондентка 1).

Під час обговорення змін у відчутті безпеки протягом останнього часу, згадували, зокрема, про те, що на них вплинули блекауты:

«...коли були відключення світла, мій будинок, моя вулиця достатньо часто відключалася... фонарі не світять, дома не світять, оце теж фактор такий небезпеки» (Респондентка 3).

Також відзначали, що безпекова ситуація у місті в останні роки покращилася через якість роботи правоохоронних органів:

«Я частіше бачу патрульних поліцейських, я бачу те, що на всі виклики... реагують швидко, протягом 5 хвилин вже може бути на місці, ... в тих випадках коли я була, ну, ми не чекали півгодини» (Респондентка 2)

Одна з респонденток також зазначала про те, що відчуває більший рівень соціальної безпеки під час воєнного стану в країні, та пояснює це зменшенням на вулиці людей, яких вона вважає небезпечними:

«...більшість контингенту ... вони навіть не виходять з дому, бояться що їх приймуть ДЦК, або їх вже прийняли, тобто їх стає трошки менше» (Респондентка 12).

Менший рівень безпеки у місті останнім часом також пояснювали психологічною напруженістю мешканців міста у зв'язку з повномасштабною війною:

«це пов'язано з війною... на даний момент це ще гірше, ніж було рік назад, це ще гірше, ніж було два роки назад... люди стали більш такі агресивніші» (Респондентка 11).

Респондентки зазначали, що відчувають себе у небезпеці, коли бачать людей у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, деякі з них пояснювали при цьому, що це пов'язано з тим, що невідомо, що ці люди можуть зробити:

«Завжди я боюсь, п'яних людей, дійсно п'яних людей, тому що ну ти також... ти не знаєш, що в них прийде в голову, ти не знаєш, яку кількість алкоголю ця людина випила, але буває таке, що ти просто, знаєш, такий шлейф

просто, ну, що ти розумієш, що людина випила точно не, там, стакан віскі якийсь, чи я не знаю, що там, бокал пива» (Респондентка 5).

При цьому деякі зазначали, що бояться чоловіків у стані сп'яніння. Вони описували портрет людини, яка викликає у них почуття небезпеки наступним чином:

«...приблизно 30+ [років], чоловічої статі, в нетверезому стані» (Респондентка 7).

«...якийсь чоловік середнього віку, або кілька чоловіків, дивної поведінки може, в стані алкогольного, наркотичного сп'яніння» (Респондентка 8).

Також зазначали про компанії з чоловіків у стані алкогольного сп'яніння:

«...коли там ідеш по вулиці ввечері і зграю п'яних чоловіків [бачиш]» (Респондентка 10)

Респондентки також бояться *«дивних мужиків, які там очима стріляють» (Респондентка 6)*, людей, які починають кричати на вулиці або у громадському транспорті, та потрапити в ситуації, коли хтось хтось буде порушувати їх особистий простір, починати з ними розмови, залищатися до них:

«боялась когось зустріти, хто до мене пристане чи хтось там почне залищатись, що ще щось» (Респондентка 5).

«...коли мене хтось буде чіпати, я ненавиджу цього. Я максимально охороняю свій простір» (Респондентка 6).

Одна з них при цьому зазначає, що особливо боїться, коли до неї підходять чоловіки у нетверезому стані, та пояснює свої відчуття тим, що вони є фізично сильнішими за неї:

«...Підійдуть, щось будуть питати, є трішечки небезпека в плані того, навіть якщо вони не почнуть нічого робити, але на майбутнє там зможу розуміти, що, можливо, фізично я їх якось не зможу подолати» (Респондентка 9).

Також респондентки зазначали, що вони відчують небезпеку у ситуаціях, коли чоловіки йдуть позаду і пришвидшують рух, коли респондентки

пришвидшують рух, при цьому поряд немає інших людей та описували, як потрапляли такі ситуації.

Респондентки бояться великих компаній, та одна з них відмічала, що особливо почуває себе небезпечно, коли бачить таку компанію ввечері. Інша зазначала також, що боїться компаній людей, що голосно говорять, використовуючи при цьому нецензурну лексику, а також зазначала, що почуває себе у небезпеці, зустрічаючи компанії підлітків, які спілкуються агресивно поміж собою.

«На даний момент я більше боюсь, напевно, підлітків, які неадекватно оцінюють ситуацію. І тим більше, що вони більш такі агресивні, як на мій погляд, як люди», «...коли це більші компанії, які голосно говорять, у яких розмова йде з матами, да, ну, як би, зазвичай, тому що є підлітки, які просто сміються, вони загрози ніякої не представляють. А підлітки, які між собою агресивно спілкуються...» (Респондентка 11).

Деякі респондентки зазначали, що у Хмельницькому існує значний ризик стикнутися з сексуальними домаганнями у громадських просторах для жінок, та зазначали, що були свідками таких ситуацій. Одна з них також порівнювала місто з Києвом та Львовом та зазначала, що у Хмельницькому він може бути вищий через меншу кількість просвітницьких та правозахисних ініціатив:

«...мені здається, що можливо, просто через те, що принаймні у Хмельницькому я не бачу якоїсь такої... активних дій різних, як там просвітницьких так і правозахисних таких ініціатив, як, скажімо, на рівні там місцевої влади, громадських організацій... А це просто можливо там поодинокі проекти... мені здається через брак такої роботи... це може бути дійсно, більш поширено у Хмельницькому» (Респондентка 8).

Респондентки зазначали, що будь-яка жінка може стикнутися з сексуальними домаганнями, але одна з них зазначала, що старшим жінкам легше дати таким домаганням відсіч, якщо вони зазнають їх:

«...просто молоді дівчата... найбільша ніша така, тому що вони ще не до кінця впевнені ...жінка яка в роках, все одно вже має якийсь певний досвід і певну впевненість в тому, що вона може дати відсіч...» (Респондентка 2).

2.3 Фактори, що впливають на відчуття безпеки молодих жінок у громадських просторах

Респондентки зазначали, що почуваються у більшій безпеці на гарно освітлених ділянках, і у небезпеці – на погано освітлених. Вони пояснювали це тим, що завдяки освітленню вони можуть побачити потенційні загрози та продумати хід дій.

«...щоб видно, що не перехвилювалася, щоб ти могла зробити, щоб ти могла навіть придумати якісь дії. Тобто коли ти вже когось побачиш, який тобі, там, людина, яка тобі не сподобалась, ти можеш продумати наступні дії. А так, коли нічого не бачиш, ти йдеш, ти не знаєш, що потім хтось вискочить, в тебе вже не буде в голові, що робити далі...» (Респондентка 5).

Ще одним з факторів, що впливає на відчуття безпеки респонденток, була наявність людей поряд – респондентки зазначали, що почуваються безпечніше, коли поряд є інші люди, а на ділянках, де мало або немає людей, респондентки відчують себе у небезпеці.

«Безпечно, ну, це напевно, це там, де багато людей... хоча я знаю, що дійсно, насправді це не так, і ще навіть в натовпі людей людей може статися напад, тому, але все одно якось» (Респондентка 10).

Респондентки зазначали, що наявність людей поряд збільшує відчуття безпеки через те, що є можливість звернутися до них по допомогу у разі потенційної небезпеки:

«... в безпеці відчуваю [себе] там, де... є люди, тобто потенційно мені зможуть прийти на допомогу. ...там, скажімо, собаками гуляють, бачу, там, повертаються з роботи, так далі. Я відчуваю [себе] просто в безпеці тут від їх

присутності, там просто факту, там також, тому що я можу там в разі чого покликати допомоги» (Респондентка 8).

Також одна з респонденток зазначала, що безпечніше почувається, коли навколо більше жінок, ніж чоловіків:

«...кількість жінок там (у районі проживання респондентки) була набагато вища, ніж кількість чоловіків, тобто коли біля жінок тобі вже спокійніше, ніж коли набагато більше чоловіків навколо тебе» (Респондентка 1).

Респондентки також зазначали, що відчують себе у небезпеці, коли гуляють самотійно, загалом або у вечірній або нічний час доби, та загалом згадували про час доби як фактор, що впливає на відчуття безпеки.

«... для мене особливо особисто це залежить від дня та ночі, ну, вечору, так, коли вже темно. Вдень в принципі мені комфортно всюди... Коли вже вечоріє, темніє, мені некомфортно» (Респондентка 5).

Також інша респондентка зазначала, що час доби впливає на відчуття безпеки, але при цьому зауважила, що небезпечні ситуації можуть трапитися будь-коли:

«Ну, може, там, десь, чуть-чуть надвечір, ну, будем так говорити, більше, але я думаю що ні, тому що неприємну ситуацію можна зустріти і зранку... не впливає» (Респондентка 11).

Респондентки також зазначали, що на їх відчуття безпеки впливає пора року: взимку тривалість дня зменшується, і у темний час доби вони почуваються небезпечніше, адже гірше бачать, що відбувається навколо, та можуть пропустити потенційну загрозу.

«...зимою більш небезпечніше, оскільки раніше темнішає, і навіть в 6-7 годині вечора вже не так сильно видно. Ну стан. Навколо, що відбувається, і тому це більш небезпечно. А літом можна в пізніший час побачити більшу територію і зрозуміти, чи є якась небезпека з боку, чи немає» (Респондентка 9).

На думку однієї з респонденток влітку існує більший ризик зіткнутися з сексуальними домаганнями через погодні умови та одяг, що обирають жінки через них:

«...більше дівчат вже починає одягати спіднички і так далі... в мене більшість ситуацій були саме літом» (Респондентка 12).

Також для деяких респонденток фактором виступали вихідні або святкові дні, та масові заходи. При цьому деякі зазначали, що це є фактором, що позитивно впливає на відчуття безпеки через наявність більшої кількості людей навколо.

«На вихідних буває більш безпечно, оскільки, знову ж таки, більше людей виходять на вулиці і все одно є немає відчуття небезпеки в плані того, що, ну, до прикладу, один хтось на вулиці, ну, я одна на вулиці, і там хтось є небезпечним. Будні дні, то менше людей, то трішечки більш небезпечно» (Респондентка 9).

Але також, навпаки, зазначали про те, що вихідні та святкові дні або масові заходи негативно впливають на відчуття безпеки, та пояснювали це тим, що такі дні чи заходи супроводжуються розпиттям алкогольних напоїв, і наявність людей в стані алкогольного сп'яніння у свою чергу призводить до відчуття небезпеки.

«Я бачу дуже сильне збільшення небезпеки, я його відчуваю, по-перше, це вихідні, а по-друге, це найбільш святкові дні... тому що, ну, є ж люди, які виходять з родиною, а є люди, які бухають на лавочках, от, ну і ті люди, які бухають на лавочках, це потенційно небезпечно для мене ланка людей, яких я боюся, от. ... вони можуть завжди бухати, але в принципі, більше вони випивають саме на свята» (Респондентка 6).

Респондентки також почуваються у більшій безпеці недалеко від дому, адже можуть швидко туди дістатися у разі небезпеки. Респондентки згадували також про такий фактор, як знайомість місцевості, у якій вони знаходяться. Вони зазначали, що можуть відчувати себе у небезпеці у незнайомих для них районах чи місцях міста. Одна з респонденток пояснювала, що у знайомій для себе місцевості почувається у більшій безпеці, адже вона розуміє, що робити у випадку потенційних загроз.

«...я відчуваю [себе] в себе на районі в безпеці от тому, що в мене є там... як би знаю місця, куди я можу залізти, щоб сховатися, там мені допоможуть, або я вже встигаю добігти додому» (Респондентка 6).

Деякі респондентки зазначали, що небезпечними є зони між будинками, вузькі вулиці, глухі кути, пустирі, зони, де багато дерев, *«там, де вже закінчується хороша дорога, і там...якісь гаражі»* (Респондентка 5), *«якісь там чагарники... за під'їздами якась рослинність»* (Респондентка 8). Одна з респондентка також зазначала, що наявність комерційної діяльності у зоні міста також впливає на її відчуття безпеки.

Також респондентки зазначали, що небезпечними вони вважають «сліпі зони». Одна з них описувала їх як проходи між будинками, що збудовані дуже близько, які не видно з вікон та з дороги. Вона зазначала, що її район складається переважно з приватних будинків, і у такій місцевості вона почувається у більшій безпеці:

«...приватні будинки, вони побудовані, ну, далеко один від одного, і вся територія вона зазвичай може проглядатися, але в таких густозаселених районах та в районах, де є багато багатопверхівок, то там більш така небезпечна ситуація з цими сліпими зонами» (Респондентка 9).

Інша респондентка також зазначала, що у зонах, що складаються з приватних будинків, а саме вона зазначала про околиці міста, вона відчуває себе у більшій безпеці, та аргументувала це тим, що така забудова сприяє тому, що мешканці знають один одного. Таким чином вона пояснювала, чому почувається у безпеці у власному районі, де знає сусідів.

«...на цій території, більш безпечніше, ніж в місті. Тут люди один одного дуже багато знають, відсоток людей, які знають один одного, навіть візуально тут набагато більший. ...В місті коли ти живеш, відсоток людей, які знають один одного, дуже малий» (Респондентка 11).

Інша респондентка не мешкає у районі, що складається з приватних будинків, але також зазначала, що зона поряд з її домом є безпечнішою, адже вона знає, хто там проживає. Також вона виділяла, що у районах, де мешканці

проживають постійно, безпечніше, ніж у районах, де мешканці постійно змінюються, саме через це.

«...спальний район, де живуть більше таких сімейних людей, це один менталітет, де більше студентів, більше таких якихось... там де люди міняються постійно, тобто один рік одні студенти, другий - другі студенти, тобто нема... там постійно така концентрація населення нових людей, це теж по-своєму... на лавочці сидять студенти, ти ж їх всіх не знаєш... а тут я випускаю дитину і я знаю: це сусід з того будинку, це сусід з того будинку, це там хлопчик з тієї школи, з того класу» (Респондентка 2).

Також вона додавала, що проживання «сімейних людей» чи непостійне проживання студентів у районі впливає на безпекову ситуацію не лише через контакти між сусідами, а й через особливості того, як ці категорії людей реагуватимуть на ситуацію, коли хтось опиняється у небезпеці:

«...є відчуття, коли ви йдете по цьому району і по новому району, там де більш сімейні люди живуть, і там де більше студенти, ...як будуть реагувати на то, що з вами буде ставатися» (Респондентка 2).

Іншим фактором, що впливає на відчуття безпеки респонденток, є охайність району, наявність у ньому занедбаних будівель або сміття. Одна з них згадує про наявність на землі шприців, голок та пляшок від алкогольних напоїв, як фактор, що негативно впливає на відчуття безпеки. Описуючи зону міста, в якій вона відчувала себе у небезпеці, вона зазначає:

«Там були шприци, там, ну, там дуже багато чого, пляшки там з пива, з якихось напоїв, і це дійсно було страшно, тому що я не бачила там, наприклад, якихось людей, які коляться там чи ще щось, але я боялась побачити це ...я не бачила ні одного... наприклад, там, ні одну людину, яка використовує, але мене вже лякав той факт, що я бачу цей укол, який просто валяється» (Респондентка 5).

Інша респондентка пояснювала, що відчуває себе безпечніше у більш доглянутих районах, адже на її думку вони виглядають менш привабливими для потенційних правопорушників:

«...якщо якийсь є (район) не обов'язково новий, але там доглянуто, то, напевно все ок... коли ходиш в чомусь такому, не знаю, там, якийсь занедбаний будинок шось таке, вони і самі по собі страшніше, і мені здається того, хто потенційно... якісь кримінальні правопорушення, там, про щось таке задумается, потенційно виглядає краще локацію там робити, ніж район там, де все гарно, чистенько, охайно і видно, що там постійно є якісь люди, якісь людська причетність» (Респондентка 8).

Респондентки згадували, що почувають себе безпечніше за наявності камер відеоспостереження. Одна з них при цьому зазначає, що наявність камер відеоспостереження може стримувати потенційних правопорушників, але зауважує, що насамперед вони допоможуть не з уникненням небезпек, а з тим, що на них можуть бути зафіксовані певні протиправні дії, що допоможе при зверненні до правоохоронних органів.

«Але це вже більше, ну, на методи боротьби, коли ця ситуація вже сталася. А так-то вони не допоможуть уникнути, ну, можливо, вони допоможуть уникнути тієї ситуації в плані того, що, скажімо так, потенційний правопорушник, він буде розуміти, що можуть бути наслідки і, можливо, він би не хотів цього робити, але якщо він хоче, то він і так і так це зробить» (Респондентка 9).

Також респондентки зазначали, що позитивно впливає на їх відчуття безпеки наявність поліцейських патрулів.

Респондентки, що проживають у мікрорайоні Південно-Західний, зазначали, що в цілому відчують себе у безпеці у ньому. Одна з них пояснювала це тим, що мікрорайон є людяним, а також зазначала, що бачила багато камер відеоспостереження:

«...дуже багато було камер відеоспостереження в таких дуже дивних місцях, таких підозрілих, де теоретично могла бути загроза» (Респондентка 1).

Респондентка, що проживає у мікрорайоні Озерна, зазначала, що вважає мікрорайон одним з найбезпечніших у місті, але також згадувала, що є неосвітлені ділянки, у яких вона не відчуває себе у безпеці:

«У нас освітлено, але є такі участки... де вот не відчуваєш себе в безпеці, ось там освітлюється, і наступна вулиця освітлюється, а щоб дійти від однієї до другої по тротуарчику – темно» (Респондентка 2)

Респондентка, що проживає у районі Ракове, зазначала, що в цілому почуває себе безпечно, але також зауважувала, що на деяких ділянках не відчуває себе у безпеці через недостатнє освітлення. Також зазначаючи про небезпечні місця у районі, вона згадує:

«...можливо там ще пивзавод... оця дорога. Але можливо це мої якісь ці накрути, що алкоголіки і так далі» (Респондентка 3)

Респондентки, що проживають у мікрорайоні Виставка, вважають його безпечним, а як небезпечні місця у ньому виокремлюють заклади, де розпивають алкогольні напої. Також одна респондентка зауважує, що особливістю цього мікрорайону є те, що у ньому діють «пацанські закони», що позитивно впливає на відчуття безпеки стосовно сексуальних домагань та сексуального насильства:

«Виставка такий більше пацанський район, в плані думок, в плані позначення території, в плані поведінки, як тут себе можна поводити, як тут себе не можна поводити. ...якби забезпечення безпеки... це позитивно впливає, тому що ... якщо дівчата бояться більше сексуального насильства ...ось пацанські дворові закони, вони як би ну позитивну сторону, як би забезпечують безпеку тут на районі» (Респондентка 6).

Респондентки, що проживають у мікрорайоні Центр, зазначають, що відчувають себе у безпеці у мікрорайоні. Респондентка 5 пояснює це тим, що він є добре освітленим, людяним, та чистим, що його часто патрулюють поліцейські, а також тим, що не зустрічала там людей в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння:

«Дуже багато людей прогулюються, і навіть ввечері тут багато людей вигулюють собак... я не бачила якихось п'яних людей, чи там ще чогось, там, чи наркоманів чи якихось пігулок, які валяються» (Респондентка 5).

Респондентка, що проживала у мікрорайоні Заріччя, вважає його одним з найбезпечніших у місті, та оцінює рівень безпеки у ньому вище, ніж у місті загалом – на 7,5 з 10:

«...спальний район, відносно далеко від центру, там багато будинків, але через те, що там є багато людей, в різну пору доби... А це не якийсь там, скажімо, такий індустріальний район, де там ще якісь будівлі, немає людей на вулицях... я почувалася досить спокійно через це» (Респондентка 8).

Як безпечне місце вона виділяла вулицю Зарічанську, та зазначає, що повз неї розташоване відділення поліції, що сприяє відчуттю безпеки. Як небезпечні місця вона зазначала заклади, що продають алкогольні напої:

«...невеличкі заклади, де, там, розпиваються якісь алкогольні напої, які там діють напівофіційно, напівзаконно. Зустрічаються цікаві персонажі, можна сказати, біля них, навколо них, так, групами» (Респондентка 8).

Також вона зазначає, що відчувала небезпеку, знаходячись поряд з гуртожитками: *«на межі цього району Озерна є гуртожиток чи гуртожитки професійно-технічного училища, ... якщо там йти дворами, там були цікаві скупчення людей, оскільки студенти в цікавому такому іноді стані.... можливо, навіть хтось там нічого такого не вчинено, але оскільки це були в стані сп'яніння, і їх було там декілька... це було десь трошки лячно»* (Респондентка 8).

Респондентка, що проживає у мікрорайоні Лезнево, оцінює рівень безпеки у ньому як 9,5 10, та пояснює це тим, що він є добре освітленим, а також наступним чином:

«я не зустрічала особисто якихось людей на підпитку, які б вели себе неадекватно, або в стані наркотичного сп'яніння також таких людей не зустрічала» (Респондентка 9).

Як безпечні місця у мікрорайоні вона виокремлює Вінницьке шосе та проспект Миру, та пояснює це освітленням та наявністю людей. Як небезпечні місця вона зазначає зону біля лісу, та менш людяні дороги.

Респондентка, що проживає у мікрорайоні Ружнична, вважає його безпечним через приватні будинки замість багатоповерхової забудови, через що більше людей знають один одного, а також тим, що тут менше скупчень людей:

«...ну, тут же не гуляють, як по парку, в принципі» (Респондентка 11).

Респондентка, що проживає у мікрорайоні Дубово, загалом почуває себе у безпеці у ньому та оцінює рівень безпеки як 7 з 10, але зазначає, що зустрічала людей в стані алкогольного та наркотичного сп'яніння, та що вона опасається гуляти у своєму районі самотійно вночі.

«...буває інколи, там, вночі можуть сидіти сумнівні люди і розпивати, там, якісь напої алкогольні, навіть вдень це буває, от по таких категоріях я відчуваю не до кінця цю безпеку в районі» (Респондентка 13).

Як безпечні місця міста Хмельницького загалом респондентки виокремлювали мікрорайон Озерна, мікрорайон Центр, та мікрорайон Виставка, парк Чекмана, дендропарк «Поділля», парк Шевченка та пояснювали це тим, що вони є освітленими та людяними, в тому числі у вечірній час доби.

Респондентки зазначали, що небезпечним вважають мікрорайон Гречани, *«як би це якось не було міфологізоване»* (Респондентка 8). Вони спираються на те, що чули від інших або бачили у медіа.

«Я не знаю, чому Гречани, але я дуже часто, просто не сама, але через відео, через це все розповіді якісь бачила, там, чи чула про бійки, про якихось наркоманів, яких ти можеш зустріти там, на вулиці... тобто Гречани дальні саме, ближні Гречани ще досить такі культурні, нормальні, а от далі... Для мене це якийсь страх, тобто я туди б не поїхала ніяк ні від чого, щоб не сталося» (Респондентка 5)

Також респондентки як небезпечні виділяли макрорайони Ракове та Дубове, та пояснювали це тим, що мали досвіди небезпечних ситуацій у цих районах, або не орієнтуються у них. Одна з респонденток зазначала, що небезпечним вважає мікрорайон Південно-Західний, та пояснює це наступним чином:

«я не знаю, від чого це залежить, але реакція людей на Підвенно-Заході і людей на Озерній відрізняється, навіть коли якась ситуація стається, все одно вона відрізняється, люди трішки якісь зліші» (Респондентка 2).

Одна респондентка зазначала дендропарк як небезпечне місце, та пояснювала це тим, що через наявність дерев місцевість погано проглядається:

«дендропарк, там багато дерев, і там можна якби сховатися і вилізти на мене, і роби, що хочеш, ну, в тому парку чисто гіпотетично, це афігенне місце для того, щоб там щось сталося» (Респондентка 6).

Як небезпечні місця також згадували парк ім. Івана Франка, район заводу Катіон, район залізничного вокзалу. Одна респондентка, що проживала біля залізничного вокзалу, пов'язує свої відчуття з недостатнім освітленням:

«Мені якийсь період часу... на залізничному вокзалі було важко морально виходити ввечері, ...особливо в якихось темних переходах, де немає світла - в нас таке часто буває, що якийсь участок дуже освітлений, а на якомусь просто темнота» (Респондентка 5).

Респондентки зазначали, що намагаються уникати певних людей. Одна з них говорила про компанії, що говорять в емоційних тонах:

«Тому, от, як бачиш таке, чи чуєш таку лайку, ну, там, дуже голосно говорять... емоційно дуже, це викликає небезпеку, і ти просто ...їдеш з цього місця» (Респондентка 11).

Також зазначали, що намагаються уникати людей, що знаходяться в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, при чому деякі зазначали про великі компанії нетверезих людей або нетверезих чоловіків:

«...я звертаю увагу на всі небезпеки, ну, умовно там, нетверезих чоловіків, от, і намагаюся триматися від них подалі» (Респондентка 6).

Одна респондентка також зазначала, що при взаємодіях з такими людьми намагається бути ввічливою задля забезпечення себе:

«коли я бачу, що людина вже... несе від неї алкоголь, я стараюся не сильно агресувати, якщо навіть мене щось запитали, бути ввічливою і відійти подалі... якщо я бачу, що є інтерес до моєї персони, я краще покину це місце, ніж

залишуся і буду вступати в якісь дебати, скажем так, робити зауваження людям в алкогольному сп'янінні, це теж можна нарватися на агресію...» (Респондентка 2).

Респондентки зазначали, що уникають певних місць та маршрутів для забезпечення себе. Вони уникають неосвітлених дялінок, обирають маршрути, де бачать людей, навіть якщо вони довші:

«я, коли повертаюся додому, я інколи так думаю, а мені видається тією стороною чи цією стороною. Я там зважаю, є якісь люди там взагалі, або там може якийсь мужик стоїть, я туди не піду або обійду...» (Респондентка 6).

«Якщо я буду обирати між вулицею, яка просто освітлена і між вулицею, де є ще люди ... найбільша вибір падає на вулиці де є люди» (Респондентка 8).

Також одна респондентка зазначала, що намагається не ходити в окремі мікрорайони, що вона вважає небезпечними, а інша – що не відвідує місця розпиття алкогольних напоїв:

«Я стараюся відвідувати такі місця, де в людей немає спокуси багато вживати алкоголь» (Респондентка 2).

Респондентки також зазначали, що намагаються не ходити містом самотійно ввечері або загалом:

«...намагаюся не ходити одна, типу, ходити в якійсь компанії» (Респондентка 10).

Деякі респондентки просять себе проводити у вечірній час, якщо у їх друзів та інших осіб є така можливість, при чому одна зазначала саме про осіб чоловічої статі, *«...які б могли захистити в разі чого»* (Респондентка 9), та намагаються не одягатися відверто, коли знають, що будуть самотійно пересуватися містом у вечірній або нічний час доби. Респондентки також зазначали про віддання перевагу транспорту замість пішого руху, при цьому деякі з них зазначали лише про таксі.

«...не ходити самотійно пішки, користуватися якимось громадським транспортом, типу маршруток, таксі...» (Респондентка 9).

Респондентки також зазначали, що задля відчуття безпеки намагаються продумувати власні маршрути:

«...коли я йду додому, виходить так, що у мене там тітка живе по дорозі, ...і якщо що можу до неї забігти, потім я... там було місце, де я каву п'ю постійно, я туди можу умовно перебігти, це все на шляху... я думала про такі міри безпеки, насправді вони мені там ніколи не знадобилися» (Респондентка 6).

Респондентки також зазначають, що телефонують знайомим, якщо відчувають себе у небезпеці, та зазначали про це як перше, що приходить на думку у ситуаціях потенційних небезпек:

«...завжди треба слікувати, щоб була батарея, щоб позвонити і попередити» (Респондентка 2).

Вони зазначали, що телефонують іншим у ситуаціях, коли за ними хтось йде, або вони йдуть самотійно у вечірній час доби. Одна з респонденток також зазначала наступну стратегію захисту себе:

«Я постійно, якщо я бачила когось такого, ну, там чоловіка, жінок зазвичай я не боюсь, скажемо, коли я бачила чоловіка позаду мене, він не цепляється до мене, він нічого, там, мені не говорить і не біжить за мною, але я дзвонила комусь. Тобто, наприклад, там, татові, і в мене завжди таке було що, «так, я тебе бачу», ...в мене таких ситуацій останнім часом не було, але якби я потрапила в таку ситуацію, я би так робила, я би дзвонила, казала «О, я тебе бачу» або, там, «Я бачу твою машину, да, я бачу, що ти сидиш в машині» (Респондентка 5).

Одна респондентка також зазначала, що у ситуаціях, коли вона почуває себе у небезпеці, для неї важливо дивитися по сторонам в пошуку інших людей:

«...я зберігаю холодний тверезий розум... але я, саме перше, не йду швидко, й оглядаюся сзади, збоку, спереди, чи немає ще інших людей...» (Респондентка 2).

Деякі респондентки також зазначали, що носять з собою газовий балончик, завжди або коли пересуваються містом самотійно, а деякі зазначали, що робили це раніше. Також респондентки зазначали, що зжимають ключі в руках на ділянках, де не почуваються у безпеці.

Респондентки зазначали, що на їх відчуття безпеки позитивно могло б вплинути додаткове освітлення у місті. Зокрема зазначали про вузькі вулиці та місця між будинками, а також одна з респонденток зазначала, що зустрічається з тим, що перегорівші лампи в ліхтарях не замінюють вчасно, та слідкування за цим позитивно вплинуло б на її відчуття безпеки. Для покращення безпекової ситуації у місті респондентки також запропонували б збільшити кількість камер відеоспостереження:

«Я вважаю, що їх замало, оскільки вони є тільки, ну, біля підприємств приватної форми власності, а таких камер, ну, які б контролювалися, до прикладу, або територіальною громадою або державою, безпосередньо для захисту, скажімо так, всієї території... а не саме окремого приміщення або окремого підприємства. Тому я вважаю, що їх замало, і їх варто було б більше, особливо в районах підвищеної небезпеки» (Респондентка 9).

Також респондентки пропонували збільшення кількості поліцейських патрулів, при чому одна з них зауважує, що їх не вистачає у віддалених районах міста:

«багато патрульної поліції зустрічаю в центрі, трішечки менше, але все одно, ну, не мало, скажімо так, в таких районах ближче до центральних... такі як Лезневе, Південно-Західний район, то, ну, патрульної поліції там немає майже від слова зовсім... тобто вони скидають всю робочу силу на центр і не дають абсолютно жодної робочої сили на віддалені райони» (Респондентка 9).

Одна з респонденток також зазначала, що позитивно вплинути на її почуття безпеки може прибирання міста. Ще одна респондентка зазначала про забезпечення видимості міських просторів

«...з точки зору містобудування, то не робити, скажімо так, темних закутків, тобто, щоб всі дороги, всі стежки, якими ходять люди, вони були, скажімо, так, видимими... щоб інші люди могли бачити» (Респондентка 9).

Респондентки також мали пропозиції стосовно контролю обігу алкогольних напоїв. Вони зазначали, що на їх думку, контроль за продажем алкоголю після десятої години вечора є недостатнім, та про існування кіосків, які

його продають нелегально. Одна з них зазначала, що безпекову ситуацію покращить заборона масових заходів з вживанням алкоголю, а також зазначала:

«...жорсткіший контроль за тим кому продають алкоголь, можливо навіть підвищити вік, ну це напевно не... 18 це норм, але можливо і 21 це було би непогано. Ну чим менше буде алколю в доступі, мені здається, тим краще» (Респондентка 2).

На думку респондентки покращити безпекову ситуацію в місті також допоможе просвітницька діяльність, спрямована на те, щоб люди не боялися повідомляти про правопорушення у правоохоронні органи, і знали, як це робити:

«...якесь таке загальне побажання, щоб місцева влада і громадські організації були активнішими в цьому плані» (Респондентка 8).

Дві з них при цьому наголошували саме на випадках сексуальних домагань:

«...для безпеки мені важлива робота з просвітництвом, тому що це найкраще навчати людей, ніж боротися там за наслідками... я б працювала з просвітництвом людей про те, що ну, якби це звертатися в поліцію, це писати заяви, це ок, ну, повідомляти про такі випадки» (Респондентка 6).

Одна респондентка також зазначала, що для покращення безпекової ситуації у місті на її думку потрібно більше культурних заходів та місць культурного відпочинку, та пояснювала це наступним чином:

«це, по-перше, збільшить демонстрацію позитиву, це збільшить демонстрацію хороших спілкувань... І якщо люди будуть більше проводити часу на тих міроприємствах, де йде позитив, де люди посміхаються, де більше йде культурного спілкування, де більше говорять один до одного хороші речі... і місто зміниться» (Респондентка 11).

Одна респондентка також зазначала, що для покращення безпекової ситуації в місті важливою є небайдужість людей:

«...якщо ми будемо небайдужими один до одного, і коли ми будемо бачити якусь ситуацію, просто зупинятися... і допомогти чисто навіть присутністю, або тим, що ви підійдете і запитаєте, чи все нормально» (Респондентка 2).

2.4 Суб'єктивне відчуття безпеки молодих жінок у громадському транспорті міста Хмельницького

Респондентки зазначали, що в цілому почувають себе безпечно під час очікування громадського транспорту на зупинках та поїздки у ньому, або почували себе безпечно, коли проживали у Хмельницькому, але при цьому вони також зауважували, що це відбувається не завжди і є шанс натрапити на небезпеку. Відчуття безпеки у громадському транспорті пояснювали зокрема тим, що там є водій:

«...як на мене, їде водій в тролейбусі, в самому громадському транспорті якби, я думаю, якогось насилля чи ще щось не може трапитись» (Респондентка 3).

Деякі респондентки ставали свідками чи чули від знайомих про ситуації, коли жінки в транспорті стикаються з вербальним харасментом, або з небажаними дотиками від інших пасажирів:

«...якщо говорити той самий автобус, то неодноразово помічала, там, наприклад, як, ну, чоловіки можуть собі дозволити доторкнутися до інших, до жінок» (Респондентка 7).

Одним з факторів, що впливає на відчуття безпеки, який зазначали респондентки, був час доби. Вони пов'язували це з тим, які люди у цей час користуються транспортом:

«...в будній день.. світлий день, в основному почуваю себе безпечно... ввечері, ну, знову ж таки, інколи їдуть дивні люди» (Респондентка 2).

«З самого ранку в маршруті більше тих людей, які їздять на роботу або на навчання, а вже вечірній час доби, ну, скажімо так, виходять люди... мені благополучні» (Респондентка 9).

Також респондентки згадували про кількість пасажирів, як фактор безпеки, при чому для двох з них наявність більшої кількості пасажирів збільшує відчуття безпеки:

«можливо, більше людей... фактично було якось спокійніше»
(Респондентка 8).

Але інші респондентки відмічали, що наявність великої кількості пасажирів призводить до відчуття небезпеки:

«Менше людей - менше проблем... В часи пік... напевно, в тролейбусах більше... негативних випадків» (Респондентка 11).

Респондентки також зазначали, що почуваються у небезпеці, коли у транспортному засобі або на зупинці знаходяться люди у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння, коли інші пасажирки кричать. Одна респондентка згадувала ситуацію, коли у вечірній час доби їхала одна у маршрутці, де були лише чоловіки, і водій жартував, та зазначала, що це викликало у неї почуття небезпеки:

«Я була на Новий рік якийсь минулий їхала, як раз, ну, десь дев'ята година була... і мене мужик питає: «А ти куди там, куди так пізно їдеш?» Я розвертаюся, а в машині ціла купа мужиків... чесно, я так злякалася тоді... Ну якби він оце все, я потім зрозуміла, що він жартував. ...це якийсь такий, ну початок нашої розмови був дуже напружено, в машині одні мужики, як би канун Нового року, ну дуже страшно» (Респондентка 6).

Респондентки зазначали, що маршрут не впливає на відчуття безпеки, а коли говорили про те, чи впливає на відчуття безпеки тип транспорту, виокремлювали таксі від інших видів транспорту, між якими не помічали різниці за винятком однієї респондентки, що виділяла маршрутки як безпечніші за тролейбуси та автобуси через меншу кількість людей. Вона також зазначала, що в таксі почуває себе більш безпечно, ніж у інших видах транспорту:

«...ну в таксі очевидно, що там перебуваєш тільки ти і водій, тому це більш безпечно, також щодо маршруток, там все одно не так багато людей, тому це більш безпечно через меншу кількість людей. А ось тролейбуси і автобуси - це таке місце більше небезпеки» (Респондентка 9).

Респондентки відмічали, що в таксі можуть відчувати себе у небезпеці в ситуаціях, коли водій їде незвичним маршрутом. На їх відчуття безпеки також впливають вечірній час доби, та водій, з яким вони їдуть:

«...якщо я там після 11 десь поїду, от тут мені так стрьомнувало... я згадала одну ситуація.... і в хлопця [у таксі] грала музика якась тюремна, якщо чесно, мені тоді дуже страшно стало - справа в тому, що теж це був пізній рейс і в нього якась тюремна музика грає, ще й російською, це було до війни, але все одно, я так, тоді злякалась...» (Респондентка 6).

Також респондентки зазначали про стратегії забезпечення себе під час використання послуг таксі. До них належали запам'ятовування номеру автомобіля та його вигляд, та повідомлення знайомих про те, що вони сіли у таксі. Також відмічали про вибір компанії таксі:

«Я зазвичай користуюся Volt, там, наприклад, або в якій можна писати якісь скарги чи ще щось, і досить часто, якщо я їду пізно, у мене ще є таке, що я запам'ятовую... номер машини, яка сама машина і я можу надіслати, наприклад, там своєму хлопцю чи можу надіслати своїй подрузі...» (Респондентка 5).

Також респондентки почуваються у більшій безпеці, коли вони їдуть в таксі не самотійно:

«...коли я, наприклад, їду в транспорті в таксі, наприклад, у мене зазвичай є контроль того, коли я приїхала, коли я виїхала... де я, куди я їду, якщо їду, там, пізно, та я там не одна, а з подружками» (Респондентка 6).

Для покращення безпекової ситуації у транспорті респондентки пропонували не пускати до громадського транспорту людей у стані алкогольного та наркотичного сп'яніння, та збільшити розмір транспортних засобів та їх кількості, як загалом, так і у вечірній час доби, щоб уникнути переповнення. Зазначали також про розміщення пам'яток про домагання у транспортних засобах:

«Мені виглядає, що дійсно, якби... не знаю, як, можливо, були якісь пам'ятки по протидії насильству хоча б, хоча про щось це було якось

інформаційно на виду. А от не знаю правда, як це можна було подати для різних... категорій населення різного віку грамотно, щоб це все було зрозуміло. Чітко, ясно, там, що робити, якщо ж таке стається, що робить, скажімо, якщо свідок, так, що робити, якщо постраждав від цього» (Респондентка 8).

Також респондентки зазначали, що на безпекову ситуацію у транспорті могли б повпливати контролери:

«...можливо, якби там вони [контролери] колись з певною регулярністю більше були на маршрутах... Мені так виглядає, що люди у формі, яка близька, там до поліцейського чогось такого, якщо вони там за чимось спостерігають. загалом спостерігається не лише, скажімо, за там перевіркою квитків, загалом з таким різним, як на зупинках, так і в транспорті. всередині, мені виглядає, це таке було б таким, позитивним фактором, який впливав би на зменшення подібних випадків... тому що, можливо, людина таки задумалася про це, але... якби це була в стані, в дебатному... дійсно подумала...певно стане таким бар'єром, що теж стримує від цього» (Респондентка 8).

Одна респондентка також пропонувала збільшити кількість контролерів чоловіків:

«...зараз тролейбусах і в автобусах більше контролерів, це жінки, і все одно фізична сила їхня не завжди може зрівнятися з фізичною силою осіб, які можуть становити небезпеку» (Респондентка 9).

Отже, безпека для респонденток являє собою почуття впевненості та комфорту на вулиці. Загалом респондентки відчують себе у безпеці у Хмельницькому. Серед факторів, що впливають на відчуття безпеки у громадських просторах, респондентки згадували освітлення, час доби, людяність громадського простору, відстань від дому, знайомість простору, його охайність, та інші. Респондентки також почують себе у безпеці у громадському транспорті міста, та зазначають, що на їх відчуття безпеки впливають, зокрема, час доби та кількість пасажирів.

ВИСНОВКИ

Поняття безпеки відрізняється у різних культурах. Відчуття безпеки різні дослідники визначають як емоційну реакцію, що стосується зовнішніх стимулів, когнітивну реакцію на ризики, загальне відчуття тривоги тощо. Дотичне до нього поняття відчуття небезпеки визначають як загальний страх стати жертвою. Жінки відчувають вищий рівень страху і у міських просторах зокрема, ніж чоловіки, що деякі пояснюють потенційною сексуальною віктимізацією жінок. У даному дослідженні, згідно з надбаннями інших авторів, відчуття безпеки жінок визначено як їх загальне відчуття захищеності від небезпек, спричинених іншими людьми. Відчуття безпеки жінок обмежує їх мобільність.

На відчуття безпеки та небезпеки у міських просторах впливають такі фактори, як видимість, освітлення, якість будівель, якість спостереження, чистота, знайомість простору, довіра до сусідів. На відчуття безпеки користувачів транспорту впливає освітлення, охорона, людяність, якість обслуговування, занедбані будівлі поряд, сміття, час доби, день тижня та пори року.

Задля дослідження суб'єктивного відчуття безпеки молодих жінок у місті Хмельницькому було застосовано якісний підхід. Дані були зібрані за допомогою напівструктурованих глибинних інтерв'ю. Відбір респонденток був проведений за допомогою методу «снігової кулі» з елементами методу «максимальної варіації», при цьому критеріями відбору були рід занять респонденток, мікрорайон їх проживання у м. Хмельницькому та належність до вікової категорії молоді, але при цьому для порівняння також було взято два інтерв'ю з жінками, що до неї не належать. Всього було проведено 13 інтерв'ю.

Респондентки визначали безпеку у місті як почуття впевненості та комфорту на вулиці, як відсутність страху у різний час доби у будь-якому вигляді. Деякі з них не відмічали змін у своїх відчуттях безпеки за останні роки, а деякі зазначали, що негативно на їх відчуття безпеки впливали блекауту у місті, та погіршення психологічного стану мешканців міста через повномасштабну

війну. Також одна з респонденток зазначала про покращення роботи правоохоронних органів в останні роки на її думку. Бояться респондентки в цілому людей у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, або ж чоловіків в такому стані, великих компаній, компаній людей в цілому або підлітків, що агресивно говорять.

На відчуття безпеки респонденток впливають такі фактори, як освітлення, наявність людей поряд, знайомість місцевості, у якій вони знаходяться, час доби. Деякі респондентки зазначали, що вихідні або святкові дні, та масові заходи позитивно впливають на відчуття безпеки через наявність більшої кількості людей навколо, а деякі – що вони негативно впливають на відчуття безпеки через потенційне розпиття алкогольних напоїв. Також позитивно впливають на відчуття безпеки знайомість сусідів, охайність району, наявність поліцейських патрулів.

В цілому респондентки почувають себе безпечно у громадському транспорті міста і під час його очікування. До факторів, що впливають на відчуття безпеки у транспорті відносили час доби, кількість пасажирів, наявність у транспортному засобі або на зупинці людей у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння.

Респондентки зазначали, що позитивно на їх відчуття безпеки у міських просторах Хмельницького вплинуло б додаткове освітлення у місті, збільшення кількості камер відеоспостереження та поліцейських патрулів, прибирання міста, покращення контролю над продажем та розпиттям алкогольних напоїв, просвітницька діяльність, збільшення культурних заходів у місті. Позитивно на їх відчуття безпеки у транспорті вплинуло б збільшення розміру транспортних засобів та їх кількості, збільшення кількості контролерів у них, розміщення пам'яток про домагання у транспортних засобах.

Отже, молоді жінки говорять, що відчувають себе безпечно у громадських просторах міста Хмельницького, але зазначають, що окремі фактори, зокрема, вечірній або нічний час доби, недостатнє освітлення громадського простору, наявність у ньому людей у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння тощо

можуть негативно впливати на їх відчуття безпеки. Позитивно впливають на нього, зокрема, такі індивідуальні фактори, як знайомість місцевості та сусідів, а також такі риси громадського простору, як його людяність, охайність, наявність у ньому камер відеоспостереження та поліції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Артёмов, Д. (2022). Стан і тенденції урбанізації в контексті формування smart-економіки. Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки 2022, (67). 60-68. 10.24025/2306-4420.67.2022.278778;
- «Безпечні міста та безпечні громадські простори для жінок і дівчат. Методичні рекомендації з проведення аудиту безпеки та реалізації глобальної флагманської ініціативи ООН Жінки». (2021). ООН Жінки. <https://ukraine.unwomen.org/sites/default/files/Field%20Office%20ECA/Attachments/Publications/2021/10/Methodical%20recommendation%20on%20how%20to%20conduct%20safety%20audit%20in%20the%20framework%20of%20UN%20Women%20global%20flagshi.pdf>
- Верховна Рада України (2021). Закон України «Про основні засади молодіжної політики». № 28, ст. 233. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>
- Костенко, Н. (2009). Лекція 1. Кількісне і якісне: взаємні претензії та спільні перспективи. У: *Якісні дослідження в соціологічних практиках: Навчальний посібник / За ред. Н. Костенко Л. Соколової - К.: Інститут соціології НАНУ, 2009. 8-26.*
- Практики реалізації програм зі створення безпечних міст для жінок і дівчат в Україні для втілення подальших дій, збірник (2022). ООН Жінки. https://ukraine.unwomen.org/sites/default/files/2022-10/UNW_UNW_Practicies%20within%20Safe%20Cities%20for%20Women%20and%20Girls%20programming%20in%20Ukraine_UKR.pdf
- Beebejaun, Y. (2016). Gender, urban space, and the right to everyday life. *Journal of Urban Affairs*, 39(3), 323–334. <https://doi.org/10.1080/07352166.2016.1255526>
- Blöbaum, A., & Hunecke, M. (2005). Perceived danger in urban public space. *Environment and Behavior*, 37(4), 465–486. <https://doi.org/10.1177/0013916504269643>

- Boomsma, C., & Steg, L. (2012). Feeling safe in the dark. *Environment and Behavior*, 46(2), 193–212. <https://doi.org/10.1177/0013916512453838>
- Carrera, L., & Castellaneta, M. (2023). Women and cities. The conquest of urban space. *Frontiers in Sociology*, 8. <https://doi.org/10.3389/fsoc.2023.1125439>
- Ceccato, V., & Loukaitou-Sideris, A. (2021). Fear of sexual harassment and its impact on safety perceptions in transit environments: A Global perspective. *Violence Against Women*, 28(1), 26–48. <https://doi.org/10.1177/1077801221992874>
- Chataway, M. L. (2020). Sense of Place and Feelings of Safety: Examining Young Adults' Experiences of their Local Environment using Mobile Surveys. *City & Community*, 19(3), 656–675. <https://doi.org/10.1111/cico.12453>
- Cresswell, T., & Uteng, T. P. (2008). Gendered Mobilities: towards an holistic understanding. https://www.researchgate.net/publication/239914493_Gendered_Mobilities_Towards_an_Holistic_Understanding
- Davidson, M. M., Butchko, M. S., Robbins, K., Sherd, L. W., & Gervais, S. J. (2016). The mediating role of perceived safety on street harassment and anxiety. *Psychology of Violence*, 6(4), 553–561. <https://doi.org/10.1037/a0039970>
- Dymén, C., & Ceccato, V. (2011). An international perspective of the gender dimension in planning for urban safety. In Springer eBooks (pp. 311–339). https://doi.org/10.1007/978-94-007-4210-9_13
- Lak, A., Aghamolaei, R., & Myint, P. K. (2020). How do older women perceive their safety in urban outdoor environments? Research Square (Research Square). <https://doi.org/10.21203/rs.2.24088/v1>
- Lune, H., & Berg, B. L. (2016). Chapter 1. Introduction. *Y: Qualitative Research Methods for the Social Sciences*, 9th Edition, Global Edition. Pearson Higher Ed., 11-21.
- Lune, H., & Berg, B. L. (2016). Chapter 4. A Dramaturgical Look at Interviewing. *Y: Qualitative Research Methods for the Social Sciences*, 9th Edition, Global Edition. Pearson Higher Ed., 65-93.

- Macmillan, R., Nierobisz, A., & Welsh, S. (2000). Experiencing the Streets: Harassment and Perceptions of Safety among Women. *Journal of Research in Crime and Delinquency/the Journal of Research in Crime and Delinquency*, 37(3), 306–322. <https://doi.org/10.1177/0022427800037003003>
- Makinde, O. O. (2020). The correlates of residents' perception of safety in gated communities in Nigeria. *Social Sciences & Humanities Open*, 2(1), 100018. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2020.100018>
- McDowell, L. (1983). Towards an understanding of the gender division of urban space. *Environment and Planning. D, Society and Space/Environment and Planning. D, Society & Space*, 1(1), 59–72. <https://doi.org/10.1068/d010059>
- Navarrete-Hernández, P., Vetro, A., & Concha, P. (2021). Building safer public spaces: Exploring gender difference in the perception of safety in public space through urban design interventions. *Landscape and Urban Planning*, 214, 104180. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2021.104180>
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods*. 3rd Edition. SAGE.234-235
- Simpson, R. (1996). Neither clear nor present: The social construction of safety and danger. *Sociological Forum*, Vol. 11, No. 3, 1996/ 549-562 <https://doi.org/10.1007/BF02408392>
- Tonnelat, S. (2010). The sociology of urban public spaces. In Wang, H., Savy M. & Zhai, G. (eds), *Territorial Evolution and Planning Solution: Experiences from China and France*. Paris: Atlantis Press.
- Turner, N., & Gray, G. C. (2009). Socially constructing safety. *Human Relations*, 62(9), 1259–1266. <https://doi.org/10.1177/0018726709339863>
- United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2019). *World Urbanization Prospects 2018: Highlights (ST/ESA/SER.A/421)*. 1.
- Verma, M., Rodeja, N., Manoj, M., & Verma, A. (2020). Young women's perception of safety in public buses: a study of two Indian cities (Ahmedabad and

Bangalore). *Transportation Research Procedia*, 48, 3254–3263.
<https://doi.org/10.1016/j.trpro.2020.08.151>

Zavattaro, S. (2019). Using Feminist Geography to Understand Feelings of Safety and Neighborhood Image. *Journal of Health and Human Services Administration*, 42(2), 167-256. <https://doi.org/10.1177/107937391904200202>

Zeng, E., Yu, D., Yan, L., & Lin, A. (2022). Perceived safety in the neighborhood: Exploring the role of built environment, social factors, physical activity and multiple pathways of influence. *Buildings*, 13(1), 2.
<https://doi.org/10.3390/buildings13010002>

Додаток А. Гайд для проведення напівструктурованого глибинного інтерв'ю

Мене звати Евеліна, я студентка НаУКМА, і в рамках своєї кваліфікаційної роботи я проводжу дослідження щодо відчуття безпеки у місті серед молодих жінок Хмельницького. Я дуже вдячна Вам за те, що Ви знайшли час і можливість для інтерв'ю, і дуже ціную Вашу думку. Нагадаю Вам, що Ваші відповіді є повністю конфіденційними, та будуть представлені у тексті дослідження без зазначення характеристик, що могли б вказати на Вас. Якщо Ви не хочете відповідати на будь-яке запитання, Ви можете цього не робити.

Блок 1. Вступ та загальне визначення безпеки

1. Розкажіть, будь ласка, про себе - Ваш вік, Ваш рід занять та будь-яку іншу інформацію, що Ви вважаєте важливою.
2. Як довго Ви жили у Хмельницькому?
3. У якому мікрорайоні чи мікрорайонах Ви проживали?
4. Що для Вас являє собою безпека у місті?

Блок 2. Загальні відчуття безпеки у місті

1. Чи відчуваєте Ви безпеку у Хмельницькому загалом? Як ви оцінюєте її рівень? Якщо ні, кого чи чого Ви боїтеся?
2. Чи змінилися Ваші відчуття безпеки протягом останніх років? Якщо так, то з чим це пов'язано?
3. Чи впливає на Ваші відчуття безпеки час доби? День тижня (наприклад, вихідні/святкові дні), пора року, масові заходи, інші фактори?
4. У яких місцях у Хмельницькому Ви відчуваєтеся у безпеці? Чому саме ці місця? (Можливо, окремі райони, парки чи вулиці, громадський транспорт, ринки тощо?)
5. У яких місцях у Хмельницькому Ви відчуваєтеся у небезпеці? Чому саме ці місця?

6. Чи використовуєте Ви якісь стратегії для захисту себе від можливих небезпек? Які саме?

Для більшості людей відчувати себе в безпеці – одна з найбільш важливих умов, що визначає якість життя і благополуччя, і наявність небезпечних локацій у місті несе ризики для всіх мешканців та мешканок, проте жінки і дівчата частіше стикаються з проявами сексуальних домагань та сексуального насильства як вдома, в межах сім'ї, так і в громадських просторах.

7. Як ви розумієте поняття «сексуальні домагання в міських просторах» і як це могло б проявлятися у Вашому досвіді або спостереженнях? На Вашу думку, чи існує у Хмельницькому значний ризик для жінок і дівчат потрапити в ситуації, про які Ви зазначали?

Блок 3. Відчуття безпеки у мікрорайоні проживання та пропозиції щодо покращення безпекової ситуації

1. Наскільки безпечно Ви себе відчуваєте у Вашому мікрорайоні міста?
2. У яких зонах або місцях саме Вашого мікрорайону Ви відчуваєте себе безпечно та небезпечно? Чому?
3. Чи існують особливі ризики чи проблеми, з якими стикаються молоді жінки у Вашому мікрорайоні, що можуть впливати на їхню безпеку?
4. Які пропозиції Ви маєте щодо того, як покращити безпеку проживання для молодих жінок у Вашому мікрорайоні зокрема? У Хмельницькому загалом?

Блок 4. Відчуття безпеки під час користування громадським транспортом, пропозиції щодо покращення безпекової ситуації у транспорті та завершення

1. Чи користуєтеся Ви громадським транспортом? Яким саме та як часто?
2. Чи почуваєте Ви себе безпечно під час поїздок у громадському транспорті? Під час очікування транспорту? Якщо ні, кого та чого Ви боїтеся? Яких небезпек Ви або інші жінки можуть зазнавати під час користування громадським транспортом міста?
3. Як Ви думаєте, чи впливає на Вашу безпеку час доби, маршрут або тип громадського транспорту?

4. Які зміни Ви хотіли б бачити, щоб зробити громадський транспорт безпечнішим для жінок?

5. Чи є у вас якісь особливі потреби або міркування щодо безпеки, які ми не обговорили?

Наше інтерв'ю добігає кінця, і я дуже вдячна Вам за участь у дослідженні!

Додаток Б. Транскрипт напівструктурованого глибинного інтерв'ю

Дата проведення: 20.04.2024

Тривалість інтерв'ю: 30 хвилин

Формат інтерв'ю: телефонний зв'язок

(І) – Інтерв'юерка, Ананьєва Евеліна

(Р) – Респондентка 11

І: Дякую. І отже, я студентка, і я в рамках своєї дипломної роботи проводжу дослідження щодо відчуття безпеки у місті серед жінок Хмельницького, і я дуже вдячна Вам за те, що Ви знайшли час і можливість про це проговорити, і я дуже ціную Вашу думку. І також зазначу Вам, що всі Ваші відповіді є повністю конфіденційними та будуть представлені у тексті дослідження без зазначення характеристик, що могли б казати на Вас. І також, якщо Ви не хочете відповідати на будь-яке питання, Ви можете цього не робити. Розкажіть, будь ласка, трохи про себе, Ваш вік та Ваші рід занять і будь-яку іншу інформацію, яку Ви вважаєте важливою.

Р: Ну, мені 48 років. Живу в Хмельницькому. Займаюсь на фірмі з доставки води бутильованої.

І: Дякую. А Ви живете в Хмельницькому все життя?

Р: Все життя.

І: А у якому районі чи районах Ви проживали?

Р: Я проживала Ружична, мікрорайон, потім проживала в мікрорайоні Гречани. Потім проживала... біля Кам'янецького мосту та біля лікарні. І зараз знов проживаю в Ружичній.

І: Дуже дякую. А що для Вас являє загалом для себе безпека на вулиці?

Р: Ну, щоб вийти і не боятися, що тобі ззаду дадуть по голові або образи.

І: А чи відчуваєте Ви безпеку у Хмельницькому загалом?

Р: На жаль, ні. На даний момент, думаю, що ні.

І: А кого чи чого Ви боїтеся саме?

Р: Чого я боюсь? Що?

І: Кого чи чого Ви боїтеся, так

Р: Ну, на даний момент я більше боюсь, напевно, підлітків, які неадекватно оцінюють ситуацію. І тим більше, що вони більш такі агресивні, як на мій погляд, як люди.

І: А чи можете Ви, будь ласка, детальніше описати ситуації, які викликають у Вас почуття небезпеки, коли Ви бачите цих підлітків у яких самих ситуаціях?

Р: Ну, по-перше, коли це більші компанії, які голосно говорять, у яких розмова йде з матами, да, ну, як би, зазвичай, тому що є підлітки, які просто сміються, вони загрози ніякої не представляють. А підлітки, які між собою агресивно спілкуються, і, в принципі, якщо даже їм роблять зауваження, вони це сприймають дуже з агресією такою, як би не сприймають взагалі. Тому, як я, зазвичай, дивлюся по кругу, що таких підлітків просто обходять, щоб не наразитись нам на безпеку.

І: Дякую Вам за Вашу детальну відповідь. А як би Ви загалом оцінили рівень безпеки у Хмельницькому?

Р: Загалом, за шкалою?

І: Наприклад, за шкалою до 10?

Р: Не знаю, напевно, шкалою. Десь п'ятдесят на п'ятдесят. Ми ж не говоримо за всіх людей, які небезпечні на вулицях. Є люди, які адекватні, спокійні, ніякої загрози не представляють собою. В принципі, я би дуже хотіла, щоб таких людей було побільше. Так само і у підлітковому... так і дорослі люди теж такі, слухай, бувають агресивні і не підлягають, знаєш, ніяким таким доводам, щоб сказати, зробити зауваження за спокій.

І: Дякую Вам. А чи змінилися Ваші відчуття безпеки протягом останніх років? І якщо так, то з чим це пов'язано?

Р: Ну, звісно. Це пов'язано з обстановкою в нашій країні, це пов'язано з війною. Звісно, змінилися. І в більшу сторону. Тобто, ну, на даний момент це ще гірше, ніж було рік назад, це ще гірше, ніж було два роки назад. Взагалі-то і люди стали більш такі агресивніші.

I: Можливо, можете пояснити детальніше, чому це, наприклад, гірше, ніж рік назад?

P: Ну, мені здається, психологічний стан людей.

I: Дякую. А також хотіла запитати у Вас, чи впливають на Ваші відчуття безпеки, такі чинники, як час доби або день тижня, наприклад, вихідні чи святкові дні, пора року, або масові заходи, чи будь-які інші чинники?

P: Не знаю. Думаю, що ні, думаю, що ні. Ну, як би, заходи, мені здається, те більше, ну, як би, не заходи. Ну, заходи, ну, що? Ну, хіба, що там заходи, де більше алкоголю - люди стають агресивнішими. А так, ну, який заход? Ну, концерти, ну, що? Чи там це? Ні, не впливає. Це, мені здається, просто від людей. Ну, як би, люди стали більше агресивнішими, а не заходи впливають на їх агресію.

I: Дякую. А якщо говорити про час доби або пору року?

P: Теж думаю, що ні. Ну, може, там, десь, чуть-чуть надвечір, ну, будем так говорити, більше, але я думаю, що ні. Тому що неприємну ситуацію можна зустріти і зранку, ну, наприклад, в тролейбусі, да, і вечором на вулиці, як би, ні, не впливає. Ну, ні пора року, ні.

I: Дуже дякую вам за відповідь.

P: Не впливає.

I: Дякую. Про громадський транспорт я ще декілька питань Вам пізніше задам. А зараз хотіла спитати, у яких місцях, саме загалом у Хмельницькому, Ви почуваетесь у безпеці? І чому саме ці місця?

P: Вдома. Вдома. А так, не знаю, днем в парку, в принципі, знаєш, ну, так, що можна сказати, що більш безпечно. Саме днем, не ввечері, а днем, тому що там, ну, якось, навіть люди там спокійніші. Може, то, що вони відпочивають, ходять, нікуди не спішать. Ну, як би, так не можу сказати, де такі місця прямо є.

I: Дякую. Ви маєте на увазі парк Чекмана?

P: Ну, і Чекмана, і парк... і дендропарк. Ну, як би, ті місця, де люди не спішать, не біжать, вони більш такі розслаблені, ходять, гуляють. В принципі, це викликає таке, ну, відчуття безпеки.

I: Дякую. А у яких місцях у Хмельницькому Ви відчуваєтеся тоді у небезпеці, і чому саме ці місця?

P: У небезпеці, ну, так не можу сказати, ну, як би, ну, не знаю, щоб таке виділити.

I: А якщо би Ви діляли чинники, що впливають на відчуття безпеки або небезпеки? От про безпеку Ви зазначали, що це наявність людей, які там гуляють.

P: Так.

I: Можливо, Ви ще можете зазначити такі речі

P: Я кажу, небезпеку викликають групи, компанії, будемо так говорити, ну всіх віків, групи, компанії, які себе ведуть дуже агресивно між собою, де йде, ну, як би, зазвичай люди лаються, ну, нецензурно висловлюються між собою, реагують неадекватно на якісь зауваження, як би, це, допустимо, це може бути і в парку, і на вулиці, це може бути будь-де. Тому, от, як бачиш таке, чи чуєш там десь лайку, ну, там, дуже голосно говорять в таких, емоційно, емоційно дуже, це викликає небезпеку, і ти просто або відходиш, або, допустимо, там, переходиш в дорогу, ну, просто йдеш з цього місця. Тому що, коли компанія людей сміються, говорять між собою, дуже голосно беремо, дуже тих самих підлітків, це викликає якийсь більш такий, ну, посмішку, що людям добре, людям хорошо, вони радіють. А нецензурна лексика, вона, вона більш таке, знаєш, емоції негативно викликає.

I: Дякую Вам за відповідь, і я хотіла запитати, Ви зазначили, що Ви відходите в таких випадках, можливо, Ви використовуєте якісь ще стратегії для захисту себе від можливих небезпек?

P: Ну, я більше, я розумію, що я не можу поспівати на цю ситуацію, я просто, я просто відходжу. Я просто відходжу, щоб навіть, ну, як би, не бути близько до таких людей.

I: Дякую. І тоді я зроблю невеликий ліричний відступ. Отже, для більшості людей відчувати себе в безпеці – одна з найбільш важливих умов, що визначає, яке життя і благополуччя, і наявність небезпечних локацій у місті несе ризики для всіх мешканців та мешканок. Проте жінки і дівчата частіше стикаються з проявами сексуальних домагань та сексуального насильства, як вдома, так і в

громадських просторах. І я хотіла вас запитати, як Ви розумієте поняття сексуальні домагання в громадських просторах, і як це могло б проявлятися у Вашому досвіді або спостереженнях?

Р: Ну, мені здається, що це, коли людина дозволяє собі, ну, я не знаю, там, торкатись іншу людину без дозволу, так, в таких грубих формах, коли, ну, говорить речі такого характеру безпосередньо, конкретно цій людині. Я думаю, що навіть слова це йде, як, ну, вже насилля. Тому, ну, як би, і люди такі самі, вони просто, даже якщо ми беремо сексуальне, вони просто хочуть образити. Образити як і словами, як і діями. Ну, і в принципі сексуальне це теж образа, на мою думку.

І: Дякую Вам за відповідь. І на Вашу думку, чи існує? Хмельницькому значний ризик для жінок потрапити в такі ситуації, про які Ви зазначали?

Р: Ну, мені здається, це не тільки в Хмельницькому. Це така ситуація йде взагалі усюди. І так, є ймовірність, тому що, ну, я кажу, що люди стають більш агресивними. Цю агресію, цю агресію вони видають іншим. Тому це питання, напевно, треба починати з самого початку, треба починати з якихось додаткових курсів, чи там пояснень в садочку. Ну, як би вихованням в садочку, в школах. Ну, як би з самого-самого початку. Тому що вже дорослий людина змінити, коли в неї очі горять і вона хоче всім нашкодити, це дуже важко. Вона має не дійти до цього стану. А зараз тим більше, що зараз в такій ситуації в нашій країні, я кажу, люди більш агресивні, і вони з себе пльоскують, як і вдома, як і на вулицях, як і в транспорті, будь-де, вони випльоскують цю негативну енергію.

І: Дякую Вам за Вашу детальну відповідь. І тоді я хочу перейти до низки питань щодо відчуття безпеки у самому Вашому районі проживання. І хотіла спершу запитати, наскільки безпечно Ви відчуваєте себе, саме якщо говорити про Ружничну?

Р: Дивіться, Ружична – це окраїна міста. Окраїна міста. Тут, ну, взагалі, йдуть тільки приватні будинки, тому я вважаю, що тут, на цій території, більш безпечніше, ніж в місті. Тут люди один одного, дуже багато знають, відсоток людей, які знають один одного, навіть візуально, тут набагато більший. Ти з тими

людьми спілкуєшся, ти їх бачиш постійно, як би, більше знаєш, і ти не відчуваєш загрози. В місті коли ти живеш, відсоток людей, які знають один одного, дуже малий. Дуже малий. Тим більше, що там квартири, там дуже багато людей на вулицях, тобто скупчення людей. Тому там, мені здається, що там більше прояву агресії, ніж в таких, ну будемо так говорити, за місто, чи там на окраїнах міста.

I: Дуже Вам дякую. Ви раніше говорили, що не можете виділити загалом у Хмельницькому безпечні та небезпечні місця, але можливо є якісь зони саме у Вашому районі, які б Ви виділили як безпечні та небезпечні?

P: Ну, не знаю. Ружична. Ну, як би я ж кажу, що тут просто, ну... Приватні будинки, будинок за будинком, ну я не знаю, ну тут немає такого. Тут люди, в принципі, безпечно живуть. Немає проявів таких ось. Тому, як би, ну тут же ж не гуляють, так, як по парку, в принципі. Тому більше такі от райончики, будемо так говорити, навіть якщо вони будуть мати там якісь маленькі парки, малюсінькі, там, я не знаю, там десь біля школи збираються молодь, мені здається, що більш окраїнне місто, воно більш безпечніше, ніж центр, ну, чим ближче до центру, тим, мені здається, так більш небезпечно, будемо так говорити. Так само за малих дітей, якщо тут ти можеш відпустити на окраїнне місто, відпустити дитину гратися на вулицю, да, і спокійно знати, що вона є на цій території, вона нікуди не дінеться, то людина не може просто відпустити на вулицю дитину гратися, вона повинна постійно бути під присмотром. Тому що, ну, якби тут вже така ситуація. Тому я думаю, що більш безпечні місця – це на околицях міста. Будь-то приватні сектора, будь-то якісь, ну, я кажу, парки чи там більше такі зони відпочинку, но на окраїнах міста.

I: Дякую. А можливо, у Вас є якісь бачення та пропозиції щодо того, як покращити безпеку проживання, зокрема і для жінок, і у Вашому районі, і у Хмельницькому загалом?

P: Мабуть, нам потрібно побільше культурних таких, ну, я не знаю, заходів, спокійних там, ну, якби більше таких там влаштовувати, якісь марафони, там, я не знаю, от як були раніше, там, велопробіги, чи як вони там називається, тобто більше такий культурний відпочинок, де люди, люди зустрічаються, вони

проводять час разом, вони, ну, більше це спортивні якісь там, я не знаю, там, більше такого, щоб люди були... і жили життям міста, і в той же час це життя було більш таке спортивне, там, ну, культурний відпочинок, будемо так говорити, мені здається, що побільше потрібно саме таких заходів, тому що дуже багато людей, яких теж хочуть відпочивати, вони теж хочуть там ходити, ну, я не знаю, на якісь заходи, але більш культурні, коли ти взяв дитину за руку і пішов спокійнісінько, вболювати там за якийсь, я не знаю, за якимись бігунами, ну, розумієте, щоб, ну, якби в такому плані треба більше таких культурних міроприємств, будемо там говорити. Ну, і влада, і хто там займається тим. Мені здається, це би більше вплинуло на ситуацію, на таку безпечну ситуацію.

І: Дякую. Можливо, також у Вас є якісь бачення з точки зору містобудування чи щось подібне?

Р: Ну, не знаю, наше місто так швидко забудовується, що мені просто хочеться, щоб побільше було якихось там острівців, парків, таких зон, таких відпочинків, хай це будуть маленькі, але хай їх буде частіше, щоб не всі кубки забудовувалися багатоповерхівками, а все ж таки залишали міста, міста такі для більш культурного відпочинку. Мені здається, що не може бути 5 багатоповерхівок і парк 2х2, ну, допустимо, біля них, мені здається, це мало місця людям для прогулки, з дітьми, з усім, тобто, ну, я вважаю, що треба просто більше давати таких, залишати місце, облаштовувати їх для прогулянки, навіть просто ж там, ось, ну, ті маленькі острівці, але щоб там могли гуляти діти, могли гуляти більше люди похилого віку, могли гуляти мами з маленькими діточками десь поряд з домом. Я вважаю, що більше таких місць має облаштовуватись в такому, в культурному.

І: Дякую вам. А також раніше зазначали про такі речі, як освітлення, чи камери відеоспостереження, чи поліцейські патрулі, на Вашу думку, чи це є актуальним для Хмельницького?

Р: Я вважаю, що саме виховання, ну, як би повинно бути якась на виховання більше така, більше, ну, щоб впливати на дітей з самого початку. Не можуть патрулі зробити, якщо, ну, як би, діти чи людина не вихована, патруль – це

крайній випадок. Ну, крайній. Більше треба звертати увагу саме, ну, якісь робити заходи саме по вихованню, культурному вихованню нашого суспільства.

I: Дуже Вам дякую за Вашу детальну відповідь. І тоді я перейду до запитань, що стосуються громадського транспорту. І найперше з них – це, власне, чи користуєтесь Ви громадським транспортом, яким саме та як часто?

P: Ну, як би, зараз рідко користуюсь, але взагалі до недавнього часу, досить часто я користувалася, взагалі, маршрутками, ну, рідше тролейбусами. Взагалі-то маршрутками будемо, так, більше.

I: Дякую. Чи відчуваєте Ви себе безпечно під час поїздок у громадському транспорті, а також під час очікування транспорту?

P: Ну, я тобі так скажу. Їздити на маршрутках – це небезпечно для життя, для здоров'я. Тому що навіть сам стан водіння, як водії їздять на тих маршрутках – це просто жах. Це страшно і дивитися збоку, і страшно бути в тій маршрутці, так як вони їдуть, тому по маршрутках тут взагалі жахливе в мене відношення. Більше таки тролейбуси, такі, ну, як би, тут їзда спокійна, там вони не можуть перевищити мені швидкість, не можуть там маневрувати, як маршруткі. Але там стан самого тролейбуса чи стан того автобуса, який їде, і ти відчуваєш, що він прямо їде, і зараз розвалиться. Ну, технічний стан би краще поліпшити, навіть при даній ситуації. А коли чекаєш, я тобі говорю, треба просто дивитися, маршруткі там їздять, як хочете. Тобто, ну, тут треба дивитися за безпеку, від цього транспорту. А тролейбуси просто треба технічно, ну, як би, ну, в нас старий автопарк, як би там не було. Я розумію, що це досить дорогі речі, купувати тролейбуси чи закупити автобуси, тобто це дорого, але я вважаю, що випускати тролейбуси, ну, який елі-елі їде, все розвалюється всередині, все труситься, там вікна заклеєні, ну, як би, я вважаю, що має бути якась перевірка, ну, стану цих тролейбусів, автобусів, тому що коли ти заходиш в автобус, він чистенький, він новий, ти сідаєш, тобі легше навіть їхати, тому тролейбусами я взагалі перестала користуватися, саме з того.

I: Дякую, я хотіла Вас запитати, якщо говорити саме про таку більше соціальну безпеку, можливо, є якісь небезпеки які Ви або інші жінки або люди загалом

можуть зазнавати під час користування громадським транспортом саме в такому плані?

Р: Я думаю, що звісно, є, тому що транспорт, і я ж кажу що в транспорті також, їздять і жінки, і чоловіки агресивні, і це впливає, і так само в переповненому транспорті можуть бути різні ситуації, коли ти йдеш, тебе там дьоргають, хлопають по попі, розумієте, даже в такому, пройти, або даже говорять щось негативні речі, тому це говорить про моральний, будемо так говорити, не дуже стан людей, тому це може бути як і громадському транспорті, як і в маршрутках, і на вулицях, ну, це може бути будь-де, будь-де.

І: Дякую. І хотіла запитати також, чи впливає на це час доби або маршрут?

Р: Менше людей – менше проблем, будемо так говорити. В часи пік, взагалі то, зранку і ввечері, напевно, в тролейбусах більше випадків, будемо так говорити, таких негативних випадків. Але тобі нагрубити може як і водій, так і пасажир, так і пасажирка, тому що люди зараз всі дуже нервові, так що тут не знаєш, за кого більше переживати – за мужчин чи за жінок.

І: Дуже Вам дякую за Ваші відповіді. І також Ви зазначали раніше про загалом якісь культурні заходи та виховання з дитинства. Можливо, у вас є якісь зміни, що Ви хотіли б побачити у громадському транспорті, якщо говорити про тут та зараз, що можна було б зробити?

Р: У громадському транспорті? Не знаю, треба людям навчитися бути, взаємоповажати один одного, навчитися бути більш культурними один до одного. Мені здається, з цим більше треба вплинути на людей. Люди зараз не поважають один одного, будемо так говорити. Більше треба в цьому, мені здається, з цієї проблеми і все шукати вихід.

І: Дуже Вам дякую за Ваші відповіді. Чи є у вас ще якісь особливі потреби, або міркування щодо безпеки, які ми не обговорили ще?

Р: Ні, але в першу чергу потрібно знати, що треба захищувати дітей, з дому самого малку, потрібно багато проводити з ними часу, потрібно їм пояснювати. Мені здається, це кожен має так робити для себе, показувати позитивні сторони. І я кажу, що ці заходи такого культурного плану, якщо їх збільшити, це по-перше

збільшить демонстрацію... демонстрацію... демонстрацію позитиву, це збільшить демонстрацію хороших спілкувань, що є якимось життям, якби всі радіють, без агресії, без нічого. Мені здається, це більше би вплинуло на безпеку міста загалом, тому що це люди, місто це люди, це не будинки, це не парки. Місто це люди. І якщо люди будуть проводити час на тих міроприємствах, де йде позитив, де люди посміхаються, де більше йде культурного спілкування, де більше говорять один до одного хороші речі. Не беремо банально «дякую, вибачте», більш поважні. Тому і місто зміниться. Тому що змінювати треба людей. Місто це люди.

I: Тоді дуже Вам дякую за ваші відповіді. Наше інтерв'ю добігає кінця. Я дуже вдячна вам за те, що Ви взяли участь у ньому. І якщо Ви ще хочете щось додати, можете додати зараз. Якщо ні, то дуже дякую Вам і гарного дня.

P: Я просто хочу, щоб наше місто було безпечно для наших дітей, які будуть потім в цьому місті і жити.

I: Дуже Вам дякую за участь, до побачення і гарного дня!

P: До побачення, всього найкращого!